

laiškas

LIETUVIAMS

1966

SPALIS / OCTOBER

* * * GYVENIMUI TEKANT	354
Deklaracija VISA — LIETUVAI — KRISTUI	356
Redaktorius PAŠAUKIMŲ KRIZĖ	358
V. Balčiūnas VEIKLOS GAIRĖS	358
G. Ivaškienė TĖVŲ IR DVASIŠKIŲ ĮTAKA	364
Motina M. Aloyza BE MŪSŲ DIEVAS NEDARYS	369
G. Kijauskas, S. J. VISI TURI RŪPINTIS	371
Anketa PAŠAUKIMŲ REIKALU	377
A. Baranauskas <i>ŠEŠI TREMTINIO ATODŪSIAI</i>	378
A. Grauslys MEILĖS KANČIA	380
P. Razminas 4 ŠEIMOS KOLONOS	383
J. Vaišnys, S. J. VEDYBOS AR VIENUOLYNAS?	385
G. I. JAUNUOLIUS RUOŠIANT...	386
ŠALTINIAI AR KRITIKA?	
P. Alšėnas Ar iš viso reikėjo rašyti?	387
K. Trimakas, S. J. Trūkumus atskleisti būtina.	387
ATSINAUJIN. BAŽNYČIOJ:	
* * * Enciklika apie taiką	388
K. Trimakas, S. J. Muzikos vieta Bažnyčioj	389
A. Grauslys "DIEVO AVINĖLIS" (rec.)	390
LIETUVOS DŽIAUGSMAI IR RŪPESČIAI	391
M. F. C. Caron NEGADINK MEILĖS SKAUSMO	393
G. Ivaškienė GĖRIMAS, RŪKIMAS...	394
SKAITYTOJO ŽODIS	395

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Vyriausias redaktorius Kęstutis Trimakas, S. J.

Vyresnysis redaktorius Juozas Vaišnys, S. J.

Redakcijos nariai Gediminas Kijauskas, S. J.

Dr. Arūnas Liulevičius

Techninė redaktorė Birutė Bulotaitė

Foto redaktorius Algimantas Kezys, S. J.

Administratorius Petras Kleinotas, S. J.

Viršelis ir vinjetės Algirdo Kurausko

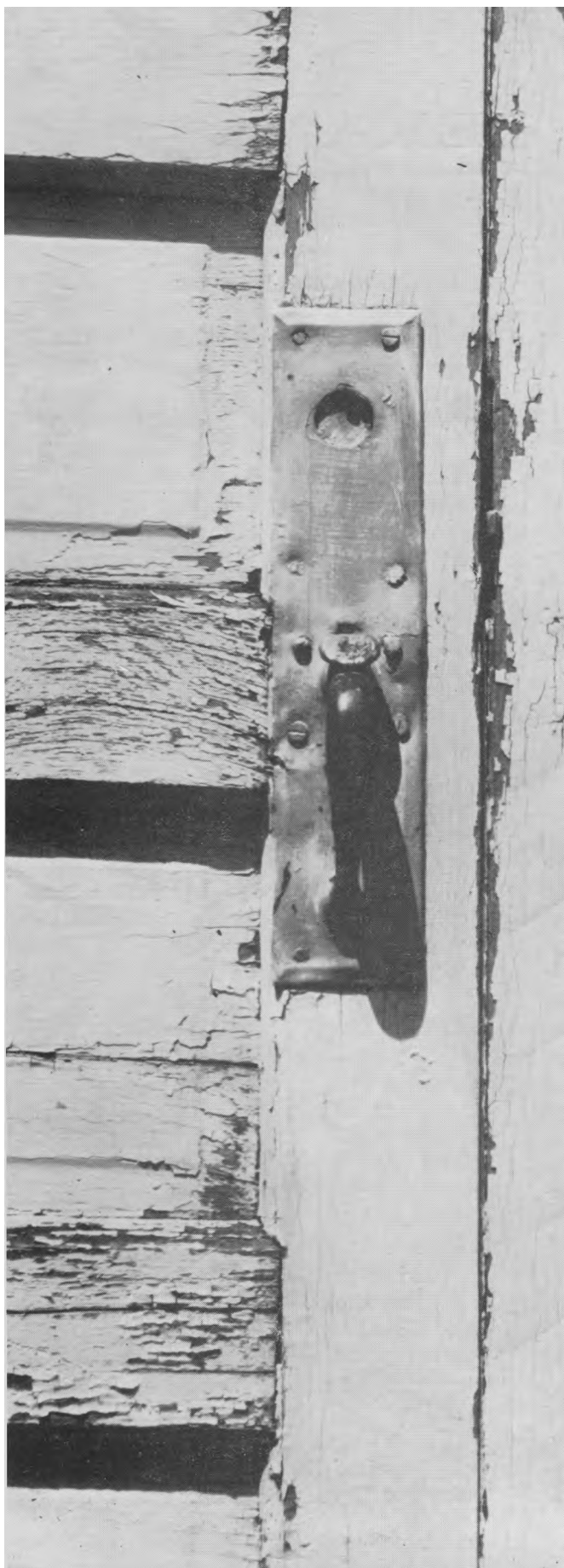
Adresas 2345 W. 56th St., Chicago, 111. 60636

Telefonas REpublic 7-8400

Spaustuvė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Prenumerata metams — 4 dol.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc. Yearly subscription \$4.00, single copy 40c. Entered as second class matter and 2nd class postage paid at the Post Office, Chicago, Ill. and additional office of mailing in Thompson, Connecticut.

Vol. XVII Nr. 9

SPALIS / 1966 / OCTOBER

laiskai
LIETUVIAMS

*DURYS .. . Durys retai kada yra
praviros. Dažniausiai jos yra už-
darytos. Prie uždarytų durų man
vis kyla klausimas: Ar jas galiu
pats sau atverti?... Ar jas man turi
padėti kitas atidaryti?... Ar aš tu-
riu kitiems jas atidaryti?...*

GYVENIMUI TEKANT

■ Kongresas ir reikalai

Lietuvių religinis kongresas ir Šiluvos koplyčios šventinimas Washingtone turėjo visą eilę vertingų bruožų: 1) dalyviais tai buvo gausus suvažiavimas, 2) tikslas — tautiniai religinis, 3) išskirtinė proga — dedikuoti amerikiečių katalikų svarbiausioje šventovėje pačioje JAV sostinėje lietuvių aukomis pastatyta, lietuvių kūrėjų darbais išpuošta, ateity šimtmečiais išliksianti paminklą. Be to, įvykis susilaukė amerikiečių spaudos dėmesio ir buvo pagerbtas visos eilės amerikiečių katalikų hierarchijos aukštųjų asmenų.

Išvardijus gerąsias įvykio puses, tenka suminėti ir tuos dalykus, kurių pasigesta — ne sugadinti bendrą praėjusį išpūdį, bet atkreipti dėmesį į reikalus, kurie reikalais tebelieka. O buvo pasigesta svarbių, labai svarbių dalykų.

Amerikiečių jėzuitų leidžiamas savaitraštis *America* VIII 27 išidėjo mažą žinutę apie Šiluvos koplyčios šventinimą su pastaba, kad ta proga įvyks "lietuvių parapijų mažasis Konsiliumas". O kad toks suvažiavimas būtų tikrai įvykęs! Deja, nieko, kas Kongrese vyko, negalima laikyti tokiu ar panašiu konsiliumu. O jo reikėjo ir tebe-reikia.

Tikrai, ko labiausiai religiniame kongrese pasigesta, tai planingo, rimto ir rūpestingo svarstymo lietuvių katalikų uždavinių dabartyje. Šiandien gi tie uždaviniai neperskiriamai rišasi su Visuotinio Bažnyčios Susirinkimo nutarimais: krikščioniškai atsinaujinti (kiek ir kaip galima tą atsinaujinimo dvasią mūsų visuomenėje paskleisti?), įvesti lietuviškas Mišias visose lietuvių parapijose bei jų gausiau gyvenamose vietovėse (kokios kliūtys ir kaip jas pašalinti?), išsaugoti lietuvių parapijas, ieškoti artimesnių ryšių tarp kunigų ir pasauliečių per parapijų sinodus, komitetus ir kt., daugiau koordinuoti lietuvių vienuolynų veiklą, už-

megsti draugiškesnius ryšius su lietuviais evangelikais ir t. t.

Vienas kitas čia suminėtas klausimas buvo šiek tiek paliestas vienur ar kitur — bet tik atsitiktinai, prabėgomis, be reikiamo dėmesio, be praktiško nutarimo.

Tokiuo lietuvių katalikų Konsiliumu negalima laikyti nei Kongrese įvykusio ALRK Federacijos suvažiavimo, nei Kunigų Vienybės seimo, nei pagaliau paties Kongreso. Jie įvyko — ir gerai, kad įvyko. Tačiau juose rimtoms gyvybinėms problemoms buvo skirta per mažą laiką, dėmesio ir rūpesčio.

Gyva, naują šviežumą teinęsė A.L.R.K. Federacijos darbo posėdyje skaityta kun. V. Bagdanavičiaus, M.I.C., paskaita, siūlanti Federacijai naują užduotį — steigti lietuvių *altorių bendruomenes*. Su tikrove konkrečiai buvo susidurta ir sekcijoje, svarstančioje pasaulikų reikalą (jų mintys ras vietos ir "L. L."; apie pasaulikus — jau šiame numeryje).

Kai kam gali atrodyti, kad masinis suvažiavimas netinka praktiškiems reikalams svarstyti — taigi, nei konsiliumui. Mums taip neatrodo. Juk nebūtinai visa masė turi tuose svarstymuose dalyvauti, kaip ne visi dalyvavo Kunigų Vienybės seime ar Federacijos posėdžiuose. Tačiau pats Šiluvos koplyčios šventinimas tada suteikė išskirtinę progą suvažiuoti visai eilei rinktinių lietuvių katalikų — tiek dvasiškių, tiek pasauliečių — beveik iš visų JAV ir Kanados kolonijų. Tą progą tad ir reikėjo išnaudoti, nes kitos tokios progos vargiai ar besulauksime.

Tada ir pati koplyčios dedikacija būtų atsistojusi kitoje — prasmingesnėje — švie-soje. Konsiliumu ir jo nutarimų vykdymu stipriau įrodytume pasiryžimą savo gyvenimu statyti Bažnyčią. Dabar, kad ir pastatys koplyčią, dar vis lieka klausimas: Kiek — ir kaip mes, lietuviai išeiviai katalikai, statysime Kristaus Bažnyčią šių laikų Bažnyčios Suvažiavimo nurodytu keliu?

■ Nusikaltimų priežastys

Po Antrojo pasaulinio karo Japonijoje paauglių nusikaltimai tiek padažnėjo, kad, palyginus su prieškario laikais, jų yra penkis kartus daugiau. Žinovai nustatė šias nusikaltimų pagausėjimo priežastis: šeimos ryšiai susilpnėjo, religinis mokymas buvo išmestas iš mokyklų, į švietimą-auklėjimą žiūrima tik kaip į materialiniai geresno gyvenimo sąlyga.

Susirūpinus ta problema, mokyklose vėl imta dėstyti moralės kodeksą. Bet kažin ar to užteks? Ir moralė be religijos per silpna, ir mokykla be šeimos neefektinga...

■ ... ir šeimų pagalba mokykloms

Sakoma, kad pirma pareiga vaikus auklėti priklauso tėvams šeimose. Mokyklos tėvams tik pagelbsti. Dabar pastebima, kad nei mokyklos neatsiekia tinkamų rezultatų, jeigu šeimų jos darbas neparemiamas. Kad ir moralės ir religijos srityje... Pagal Notre Dame Universiteto ir Greeley-Rossi studijų pranešimus, katalikų mokyklos sėkmingai išmoko vaikus branginti religines vertybes tik tada, kai ir tėvai namuose prie to prisideda.

■ Mylimas vyskupas

Okupuotoje Lietuvoje gegužės mėn. mirė žmonių mėgiamas vyskupas Maželis. Kaip ir kodėl jis buvo mėgiamas, matosi kad ir iš sekančių iš Lietuvos gauto laiško ištraukų: "Jis per savo 71 metus, begyvendamas, pasistatė sau paminklą visų žmonių širdyse — ... jam nebuvo nei žydo, nei ruso, nei tikinčio ar netikinčio; visi tie žmonės jam buvo broliai". Paminėjus, kad laidotuvėse dalyvavo keturi vyskupai ir apie 300 kunigų, pridėdama: "Niekas negalėjo sulaukyti žmonių minių, kurie per 4 dienasėjo irėjo prie jo karsto".

■ Studentų sąmoningumas

1966 m. Lietuvių Studentų Sąjungos išleistame "Metraštyje" yra pateikti socialinės anketos duomenys, kuriuose atsispindi lietuvių studentų tautinis sąmoningumas. Į akis teigiamai krenta šie faktai: 1965 m.

Lietuvos bylą kitataučių tarpe iškėlusių ar ją gynusių virš 10 kartų buvo 16.46% studentų, o iki 10 kartų 68%. Tie, kurie stengsis sukurti lietuviškas šeimas — 81%; 1965 m. dalyvavusiųjų Vasario 16 minėjime — 76.83%; o birželio įvykių minėjime 87.33%. Iš neigiamų faktų paminėtina, kad daug (net 45.49%!) 1965 m. nėra perskaitę nė vienos lietuviškos knygos!

Įdomu, kokia periodinė spauda studentų skaitoma. "Draugą" skaito 85,07%, "Dirvą" — 48.21%, "Lituanus" — 42.86%, "Laiškus Lietuviams" — 36.31%, "Ateitį" — 33.31%, "Skautų Aidą" — 29.76%, "Mūsų Vytį" — 26.20% ir t. t. Malonu pastebėti, kad mūsų žurnalas yra studentų labiausiai skaitomas lietuviškas žurnalas, nors norėtusi, kad tiek jis, tiek kiti laikraščiai būtų skatomi dar didesnio studentų skaičiaus.

■ Pasauliečių rūpestis

Pasauliečiai neužims kunigų vietų atsinaujinančioj Bažnyčioj, bet jau seniai jiems turėjo būti suteikta didesnė galimybė tiek savo rūpesčiams išsipasakoti, tiek Bažnyčios reikalais rūpintis. Apačioj keletas būdų, kaip Bažnyčioj tai pradėta vykdyti:

— *Vedusiųjų poros sakykloje*: Liepos 24 d. Meksikos sostinėje vedusiųjų poros sakė pamokslus, prašydamos ugdyti daugiau pašaukimų, nes didžiausios pasaulyje Meksikos Miesto arkivyskupijoje yra labai maža kunigų.

— *Dėžutės sugestijoms bažnyčiose*. Olandų bažnyčiose buvo išdėstytos dėžutės sugestijoms, kaip ir ką turėtų svarstyti vyskupų krašto sinodas, stengdamasis įgyvendinti Vatikano II Suvažiavimo nutarimus. Sugestijų tikimasi ne tik iš katalikų (pasauliečių ir kunigų), bet ir iš protestantų.

— *Beklausinėjant jų nuomonės*. "Aš atėjau pasiklausti?... Ką mes turime daryti?" — užklausė Viktorijos vyskupas Remi J. De Roo dvidešimties asmenų grupės (15 pasauliečių, dviejų seselių ir trijų kunigų), kurią jis sukvieta išdiskutuoti 662 atsiliepimų į jo išsiuntintą anketą apie Bažnyčios stovį jo vyskupijoje. Vyskupas į diskusijas atėjo apsirengęs sportiniais marškiniais taip, kad viena seselė, neatpažindama, jo paklausė: "Kas Jūs esate?"

Maldininkai Tautinėje šventovėje Washingtone lietuvių paminklinės koplyčios
šventinimo pamaldų metu.

— Nuotrauka V. Noreikos

Visa Lietuvai, Lietuva Kristui

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ 1966 METŲ RELIGINIO KONGRESO DEKLARACIJA.

Laisvojo pasaulio lietuviai katalikai, susirinkę į religinį kongresą Vašingtone, 1966-aisiais Viešpaties ir 25-aisiais Tautos sukilimo metais, rugsėjo 3-ją, pareikšti savo meilę Šiluvos ir Aušros Vartų Dievo Motinai, dalyvauti Jos vardo koplyčios šventinime Nekalto Prasidėjimo tautinėje šventovėje ir maldauti Viešpaties laisvės savo pavergtai Tėvynei, skelbia viso pasaulio lietuviams šią deklaraciją:

I. Mes didžiujamės būdami garbingos ir nemirštančios lietuvių tautos vaikais. Galybių Viešpats leido tapti lietuviais ir išpaudė mūsų širdyse lietuviybės ženklą. Tėvynės meilė yra atspindys dieviškosios meilės. Tos meilės, kuri Kristaus veidą suvilgė ašaromis dėl jo mylimos Jeruzalės likimo. Mes su pagarba lenkiame galvas prieš savo brolių Sibiro ir kalėjimų kankinių, karių ir partizanų, vyskupų ir jaunuolių, tėvų ir motinų kapus, kurie paaukoja savo gyvybes už Dievą, šventąją mūsų Motiną Bažnyčią ir mylimą Tėvynę. Mes kviečiame visus lietuvių tautos vaikus į besąlyginę kovą už pavergtosios Lietuvos laisvę.

II. Mes esame liudininkais 25 metų (1940-1965) Lietuvos Bažnyčios ir krikščioniškos lietuvių tautos kryžiaus kelio. Kristus pavergtoje Lietuvoje juo iš naujo eina į Kalvarijos kalną. Šis kelias nuklotas Lietuvos bažnyčių griuvėsiais ir Rūpintojėlių skeveldromis. Jis prisisunkęs lietuvių vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų krauju ir motinų ašaromis. Juo eina su kenčiančiu Kristumi ir pavergtoji, bet nenugalėta katalikiškoji lietuvių tauta. Jokia jėga niekad neišplės iš lietuvių širdies meilės Dievui ir Tėvynei.

III. Mes kreipiamės į kiekvieną lietuvį: 1. Tebūna mūsų bažnyčios ne tik religiniais, bet ir tautiniais mūsų namais. 2. Teskamba jose mūsų maldos ir giesmės gimtąja lietuvių kalba. 3. Tebūna mūsų parapijos tie židiniai, kuriuose amžiams degtų lietuviybės ugnis. 4. Tebūna mūsų katalikiškos organizacijos tais įrankiais, kuriais mes skleidžiame Viešpaties taiką ir meilę aplinkai. 5. Tebūna kiekvienas lietuvis katalikas kovotojas už savo Tėvynės ir Bažnyčios laisvę. 6. Tenelieka nė vienos progos neišnaudotos kovai prieš ateistinį ir materialistinį Bažnyčios ir lietuvių tautos didžiausią priešą — bolševikinį komunizmą. 7. Tenebūna nė vienos valstybės ir tautos, kuri nežinotų apie Lietuvos kančias ir kovą už laisvę. 8. Tenelieka nė vieno lietuvių vaiko, kuris nesimelstų savo protėvių kalba. 9. Tenelieka nė vieno lietuvių, kurio širdis neatsivertų pavergtųjų brolių kančiai ir kurio rankos nedirbtų jo laisvei.

IV. Mes skelbiame visai lietuvijai krikščioniškos Lietuvos viziją. Mūsų kelias yra su Kristumi. Kovokime už Lietuvą, kuri gerbtų Visatos Kūrėją. Planuokime valstybę, kurios įstatymai atšviestų nemirštančias Kalno Pamokslo tiesas. Iš Evangelijos išaugusiais principais pagrįskime savo politines organizacijas ir institucijas. Krikščioniškosios kultūros turtais grįskime savo raštą, dailę, muziką. Artimo meilės dvasia persunkime savo tarpusavio santykius. Kas išsiskyrę, tebūna sujungta. Kas paklydęs, tebūna išvestas į tiesų ir teisingą kelią. Krikščioniška meile atverkime akis ir širdis tų, kurie kovoja prieš Dievą ir krikščionybę. Mums nėra vistiek, kokia yra lietuvių bendrija ir kokia bus Lietuva, nes mūsų kelių pradžioj ir pabaigoj yra Kristus. Be Jo nėra laisvės, su Juo nėra vergijos.

V. Mes kviečiame visus lietuvius į maldą ir darbą už pavergtą Tėvynę, kenčiančią jos Bažnyčią ir kovojančius savo brolius. Be darbo ir kovos veltui bus mūsų troškimas laisvės. Be maldos sunkus bus mūsų darbas ir kova. Mūsų širdys atviros visiems broliams lietuviams, mūsų kelias aiškus, mūsų pasiryžimas tvirtas, nes mūsų tikslas šventas: *Visa Lietuvai, Lietuva Kristui.*

VISUOTINĖS PAŠAUKIMŲ KRIZĖS AKIVAIZDOJE

BAŽNYČIOJE pastebima dvasinių pašaukimų krizė. Pašaukimų nėra daug ir jie vis mažėja. Pasaulyje yra 425,800 kunigų, beveik 600 milijonai katalikų ir viso apie 3,3 milijardai žmonių. Vienam kunigui tenka apaštalauti tarp 8000 žmonių, jų tarpe 1,500 katalikų. Kai kuriuose kraštuose, pvz. Pietų Amerikoje, padėtis yra blogesnė: kai kur vienam kunigui tenka aptarnauti 30,000 tikinčiųjų.

Pašaukimų krizė didėja: dauginantis žmonėms pasaulyje, daugėja ir katalikų skaičius, bet kunigų ir vienuolių prieauglis nėra proporcingai pakankamas (pvz. Italijoje šiandien vienas kunigas turi aptarnauti 4 kartus daugiau tikinčiųjų, negu prieš šimtą metų).

Bažnyčioje rodomas didelis susirūpinimas: ne tik kalbama, bet ir planuojama ką nors konkrečiau padaryti: neseniai Romoje buvo sušaukti du tarptautiniai kongresai: 1961 m. vienuolių pašaukimų klausimu, o 1962 m. — kunigų pašaukimų reikalu. To klausimo svarba atsispindi kad ir šiuose žodžiuose, pasakytuose vieno iš tų kongresų metu: "Šiandien, kai nukrikščionėjimas jau pasirodo su savo skaudžiausiomis pasekmėmis, pašaukimų krizė, išskyrus kai kurias laimingas išimtis, yra visuotinė. Ir tai vyksta kaip tik tuo metu, kai Bažnyčiai taip labai reikia kuo didesnio skaičiaus kunigų ir vienuolių" (Achille Glorieux, vienas iš Kongreso paskaitininkų, dabartinis Paryžiaus vyskupo pagelbininkas).

Pašaukimų krizė jaučiama ir mūsų tautoje: tiek okupuotoje tėvynėje, tiek išėivijoje. Pavergtoje tėvynėje šiuo metu yra gal dar apie 850 kunigų (1940

VEIKLOS GAIRĖS PAŠAUKIMAMS UGDYTI

Kaip jas pritaikyti

lietuvių visuomenei

Ką daryti, kokių priemonių imtis, kad būtų galima pergalėti dvasinių pašaukimų krizę? Kad reikia veikti, aišku. Bet koks tas veikimas turi būti? Dvejopas: *netiesioginis* — pagrindinėms pašaukimų krizės priežastims pašalinti, nekalbant ir kartais net negalvojant apie dvasinius pašaukimus, ir *tiesioginis* — kurio tikslas padėti dvasiniams pašaukimams atsirasti, atsiskleisti ir klestėti, panaudojant tam malda, gyvą ir rašytą žodį, pavienį ir organizuotą veikimą.

I. NETIESIOGINIS VEIKIMAS

Kokios yra pagrindinės pašaukimų kri-

zės priežastys? Nedorovinga šeima, netikė draugai, vyresnieji, patarėjai, blogas pavyzdys tų, kurie turėtų šviesti ir įkvėpti, aplinka, persunkta dvasiniu palaidumu, nepaisymu aukštesnių vertybių, pigių malonumų ieškojimu, stoka bet kokios aukos dvasios bei ištizimu, neigiama įtaka iš radijo, televizijos, kino, knygų, žurnalų, kur taip dažnai pataikaujama kūniškumui, nepaisoma dorovės dėsnių, maišoma su purvais ir suniekinama tai, kas šventa — vis tai pašaukimo mažėjimo priežastys. Jos labiau negu kas kita yra iššaukę dvasinių pašaukimų krizę. "Pašaukimų krizė gali reikšti — ir šiandien labiau negu bet kada ištikrųjų tai reiškia — dvasinių, dorovinių ir socialinių vertybių krizę" (Juozapas Gi-

m. pagal Elenchus Lietuvoje buvo 1439): iš jų pora šimtų visai nedarbingų ar mažai darbingų; kitiems atimtos teisės eiti kunigo pareigas. Daugumas jų senų ar apysenių (amžiaus vidurkis — 60 metų). Kasmet daugiau miršta, negu išventinama (kasmet leidžiama išventinti tik po 5 kunigus). Vienuolynai uždaryti.

Laisvuose kraštuose yra 800 lietuvių kilmės kunigų, 573 dieceziniai kunigai ir 227 vienuoliai-kunigai. Vienuolynuose yra 972 lietuviai ir lietuvaitės. Nors kunigų ir vienuolių išeivių veikloje reikia daug daugiau, tačiau naujų pašaukimų yra mažai.

Esant tokiai pašaukimų stoka, pašaukimų svarba lietuvių visuomenėje buvo pabrėžiama jau prieš kurį laiką — ypač 1964 m. Pašaukimų savaitėje Čikagoje. Deja, toji savaitė nesusilaukė platesnio atgarsio. Jaunimo Metų proga tą reikalą spaudoje vėl iškėlė Tėvų Pranciškonų provincijolas Leonardas Andriekus, O.F.M., o "Laiškų Lietuviams" birželio numerio Pranas Razminas. Pastarojo straipsnio proga redakcijos prieraše rašėme: "Jei šiuo straipsniu visuomenė bus pradėtas pašaukimų reikalu dialogas, tai ne veltui čia yra leidžiamasi į šios degančios problemos sritį". Kaipo tųjų pastangų tęsinį, šiame "Laiškų Lietuviams" numeryje įdedame ką tik pasibaigusio Religinio Kongreso pašaukimų sekcijoje pateiktas mintis ir rūpesčius: prel. Vytauto Balčiūno paskaitos antrąją dalį (šiam įvade suminėti duomenys yra paimti iš jo paskaitos pirmos dalies), Motinos M. Aloyzos, Gintarės Ivaškienės ir Gedimino Kijausko, S. J., referatus. Žadindami susirūpinimą ir ieškodami pašaukimų stokos priežasčių lietuvių visuomenėje, pateikiame skaitytojams anketos klausimus. Tikimės šiuo pašaukimų klausimą liečiančiu žurnalo numeriu atkreipti tėvų, jaunimo ir visos lietuvių visuomenės dėmesį į pašaukimų reikalą ir, duok Dieve, kaip nors prisidėti prie naujų pašaukimų mūsų tarpe išugdymo.

Redaktorius

PREL. VYTAUTAS BALČIŪNAS

ronda, II Messaggero, 1959. X. 29).

Jeigu dvasinių pašaukimų krizę iššaukė "dvasinių, dorovinių ir socialinių vertybių krizė", tai, norint išeiti iš pirmosios, reikia pašalinti antrąją. Nepašalinus priežasties, negalima tikėtis norimų kitokių padarinių. Pagrindiniai dvasinių pašaukimų krizė gali būti sprendžiama tik visomis galimomis pastangomis keliant dvasinį bei dorovinį lygį pavienių žmonių, šeimų, bendruomenių, visos visuomenės. Ypač tų, kurie vadovauja: dvasiškių, vienuolių, tėvų, mokytojų, auklėtojų, valstybių bei organizacijų vadų. Šitai laikome svarbesniu dalyku už visa kita. Tai aiškiai pareiškė ir Vatikano II Susirinkimas: "Kunigystės pašaukimai ugdytini pirmoje eilėje tikrai krikščionišku gy-

venimu", skaitome dekrete apie kunigų paruošimą (II, 2). Bet nėra galimybės čia kalbėti apie tai plačiau. Norime tik priminti, kad direktyvas šiam veikimui yra davęs tas pats Vatikano II Susirinkimas. Sužinoti visa, ką jis pasakė, reikia išstudijuoti 16 jo išleistų dokumentų, ypač tuos, kurie tiesiogiai liečia kiekvieną mūsų; tada turime stengtis juos vykdyti ir pagal juos gyventi; tai veikimas, galintis išvesti mus iš dvasinės krizės; veikimas, kurio tikrai iš kiekvieno mūsų šiuo metu nori Dievas, nes jo nori Bažnyčios vadovai.

II. TIESIOGINIS VEIKIMAS

Kiek plačiau norime pasisakyti apie tiesioginį veikimą ugdyti dvasiniams pašau-

kimams. Tai visas tas platus, šakotas veikimas su tiesioginiu tikslu — pažadinti ir visokeriopai padėti atsiskleisti kuo didesniai skaičiui dvasinių pašaukimų. Būtų didelė klaida ir aiškiai prieš Bažnyčios mintį šio veikimo atsisakyti. Netiesioginis veikimas, sakėme, svarbesnis, bet nereiškia, kad šis nesvarbus ir kad galima be didelės žalos jo atsisakyti, neapsilenkiant su savo, kaip Bažnyčios nario, pareiga. "Kunigystės pašaukimų ugdymas yra visos krikščionių bendruomenės pareiga" — autoritetingai pareiškia Vatikano II Susirinkimas dekretu apie kunigų paruošimą (II, 1). Kalbėjęs apie kunigų pareigą rūpintis prieaugliu, dekretu apie kunigų tarnybą ir gyvenimą tas pats Susirinkimas sako: "Visi krikščionys taip pat turi... padėti Bažnyčiai visuomet turėti kunigų" (II, 11). O dekretu apie tinkamą vienuolinio gyvenimo atsinaujinimą skaitome: "Kunigai ir auklėtojai privalo dėti rimtas pastangas, kad **vienuolinio gyvenimo pašaukimai**, kruopščiai ir sąžiningai atrinkti, papildytų Bažnyčią naujomis jėgomis, pilnai atitinkančiomis jos reikalus... Tėvai, krikščioniškai auklėdami savo vaikus, privalo ugdyti ir saugoti jų širdyse vienuolinį pašaukimą" (24 nr.).

Kalbėdami apie šį tiesioginį veikimą, liesime malda, pavyzdį, visoki kitoki veikimą, atkreipdami ypatingą dėmesį į šeimą.

MALDA

Pašaukimų akcijos pagrinde statytina malda. Tai nurodė Kristus, ragindamas prašyti piūties Viešpatį siųsti darbininkų į savaį vynuogyną. Ir Vatikano II Susirinkimas, skatindamas visų pirma naudoti tradicines priemones, pirm visų kitų mini malda (Dekr. apie kunigų paruošimą, II, 3). Malda, ypač bendromis pastangomis naudojama, yra kartu ir toli siekias veikimas. Kai vienoje vyskupijoje pašaukimai į kunigus taip sumažėjo, kad paskutiniaisiais dvejais metais nebeįstojo nė vienas naujas kandidatas į seminarijas, vietos vyskupas visai privačiai, be jokios reklamos, paprašė visus savo vyskupijos mokyklų mokinius melstis ta intencija. Po vienerių metų jau buvo 40 naujų kandidatų į kunigų seminarijas.

Bet vien maldos neužtenka. Reikia veikti ir ne bet kaip veikti. "Malda yra būtina reikalinga", kalbėjo šv. Pijus X, kai dar buvo Venecijos patriarchas, "nes paprastoje išganymo tvarkoje Dievas duoda malonių tik tam, kurs prašo; bet Indija ir Japonija niekad nebūtų buvusios atverstos vien Ksavero maldų. Apaštalai niekad nebūtų laimėję pasaulio, jeigu nebūtų didvyriškai darbavęsi ir mirę kankiniais" (W. J. Ferree, S. M., *Crisis in Recruitment*, p. 31).

1956 m. išleistoje Konstitucijoje "Sedes Sapientiae" Pijus XII nurodo tris pagrindinius dalykus, kurių reikia pašaukimams išugdyti. Tai uoli malda, šviesus dvasiškų ir vienuolių pavyzdys ir karštas, nenuilstamas, pilnas meilės apaštališkas veikimas.

PAVYZDYS

Po maldos eina pačių kunigų ir vienuolių pavyzdys. Ypač tų, kurie darbuojasi pašaukimams laimėti ir ugdyti. Be jo, be gero, patrauklaus uždegančio kunigiško bei vienuolinio gyvenimo pavyzdžio beveik nieko nepasiekama, o kartais net priešingų padarinių susilaukiama. Gi pavyzdys ir be žodžių kalba.

Vyskupo Sheen mąstymui paduodamoje mintyse I Tarptautinio Pašaukimų ir Kunigus Kongreso dalyviams priminė vieną JAV-ių parapiją, kurioje per 40 metų nebuvo buvę nė vieno pašaukimo į kunigus. Atkėlus naują pamaldų, pilną apaštališko uolumo, besilankantį po šeimas kleboną, vos po vienerių metų jau buvo 10 kandidatų į seminariją.

Apie verbuojančiųjų dvasiniams pašaukimams kandidatus šviesų pavyzdį pakartotinai ir pabrėžtinai kalba ir Vatikano II Susirinkimas. Juo aiškiai remiamas jų veiklos sėkmingumas. Dekrete apie kunigų paruošimą sakoma: "Visi kunigai... telenkia jaunuolių dvasią į kunigystę savo nuolankiu, darbščiu, vidinio džiaugsmo pripildytu gyvenimu, kunigiška meile ir broliška pagalba konfratrams". Gi dekrete apie tinkamą vienuolinio gyvenimo atsinaujinimą skaitome: "(Vienuolijų) nariams atsimintina, kad gyvenimo pavyzdžiu jie geriausiai rekomenduoja savo vienuoliją ir laimi kandidatus" (24 nr.).

VEIKIMAS

Prie maldos ir pavyzdžio reikia jungti veikimą, ir tai ne bet koki. Dekrete apie kunigų paruošimą Vatikano II Susirinkimas nurodo, koks tas veikimas privalo būti: *organizuotas, planingas, metodiškas, vieningas, pilnas užsidegimo bei protingas, vykdomas pagal Šv. Sosto direktyvas*. "Neapleistina nė viena pagalbas priemonė", sakoma toliau dekrete, "kurią tai veiklai gali pateikti modernioji psichologija ir sociologija" (II, 2).

Štai labai akivaizdus pavyzdys, ko galima pasiekti tokiu veikimu. Kaip ir kitų vienuolių, taip ir įvairių mokyklų brolių kongregacijų čia JAV-ėse prieauglis paskutiniaisiais dešimtmečiais ėmė vis mažėti ir mažėti. Susirūpinta. Kiekviena kongregacija paskyrė po vieną generalinį pašaukimų direktorių ir po vieną kiekvienai provincijai bei kiekvienam namui. Pirmiausia kiekvienos kongregacijos pašaukimų direktoriai tarpusavyje, o paskui visų kongregacijų direktoriai drauge svarstė, diskutavo, paruošė smulkų planą vienam dešimtmečiui ir ėmėsi visi pagal jį sutartinai veikti. Per pirmą dešimtmetį visos mokyklų brolių kongregacijos žymiai paaugo. Mažiausiai paaugusi padidėjo 24,2%, o daugiausia — net 90,3%: beveik dvigubai. "Šitokios pažangos pageidaujama ir jos reikia visur, bet ją galima pasiekti tik planingu, kietu darbu" (*Today's Vocation Crisis*, pp. 342-343).

Kodėl anas darbas davė tokius puikius vaisius, galima suprasti tik žinant, kaip rūpestingai ruošėsi šiam darbui paskirtieji, kaip nepastebimai, palaipsniui jie veikė, atrinkdami kandidatus, stengdamiesi išugdyti juose gyvą tikėjimą, ugingą meilę Kristui, aukos dvasią, atsakingumo pajutimą, kaip nesavanaudiškai, neužsimesdami, visiškos laisvės dvasioje nejučiomis jie kreipė juos į ten, kur jie linko Dievo įkvėpiami; kaip jie nestatė savo Kongregacijos aukščiau visos Bažnyčios reikalų ir džiaugėsi kandidatų apsisprendimu būti kunigų ar kitos vienuolijos nariu lygiai tiek pat, kiek pareiškimu stoti jų pačių kongregacijon. Iš anos jų patirties yra kilęs pasisakymas: "Vienas pragaistingiausių veiksmų

kunigų ir vienuolių pašaukimams išugdyti yra stoka bendradarbiavimo tarp diecezių kunigų ir vienuolių... Kai vyskupija ir vienuolynai ima ginčytis dėl jaunuolio ateities, paprastai jie sunaikina jaunuolio polėkius pašaukimui: jaunuolis baigia tuo, kad netampa nei vienu, nei antru" (T. Jude Se-meur, O. F. M. Cap., *Today's Vocation Crisis*, 96 ir 103 psl.) O St. Louis Krikščionių Brolių provincijolas brolis Pilypas rašė: "Svarbiausia — darbas. Aš galvodavau, kad reikia 90% darbo, o 10% Dievo malonės, bet patyręs, kaip, pasiuntus gerus verbuotojus į ten, kur pašaukimų nebuvo, jų atsirado, aš pradėdau galvoti, kad reikia 100% darbo. Dievo malonės niekad netrūks-ta..." (*Newsletter*, 3 nr., October, 1963).

DĖMESIO CENTRAS — ŠEIMA

Lyg vienbalsiu choru visi susirūpinusieji dvasiniais pašaukimais, ypatingai aukščiausieji Bažnyčios vadovai, ragina didžiausią dėmesį kreipti į *krikščioniškas šeimas*. Priminęs, kad visų pareiga yra ugdyti kunigų pašaukimus, ir pabrėžęs, kad pirmoje eilėje jie ugdytini krikščionišku gyvenimu, Vatikano II Susirinkimas čia pat sako: "*Svarbiausias vaidmuo čia tenka šeimoms*, kurios savo tikėjimo, meilės, pamaldumo dvasia yra tarsi pradinės seminarijos". Antroje vietoje mini parapijas, "į kurių gyvenybę veiklą jaunuoliai įsijungia" (Dekr. apie kunigų paruošimą, II, 2).

Iš tikrųjų, krikščioniškoji šeima tai natūralus lizdas, kur pašaukimai gimsta ir atsiškleidžia, tai daržas, kuriame jie bręsta ir auga. Šimtais atvejų gyvenimo yra patvirtinta tai, ką pasakė ir vis kartoja paskutiniai popiežiai: Pijus XI, Pijus XII ir Jonas XXIII. Tik išimtiniais atvejais kunigais tampa pairusių, netvarkingų, nedorovingų tėvų vaikai. Kaip taisyklė, jie kyla iš gražių, kilnių, ypač skaitlingesnių krikščioniškų šeimų, kur tėvai yra gyvas didžia meile ir pasiaukojimu persunkto gyvenimo bei gražaus tarpusavio sugyvenimo pavyzdys, kur aukščiausias įstatymas yra ne žmogiški norai bei kaprizai, bet šventoji Dievo valia.

Negavęs tvirtų religinių pagrindų iš mažens, šeimoje, neišmokęs vaikystėje daug ko atsizadėti, susivaldyti, gyventi ne tiek

sau, kiek kitiems, jaunuolis jau sunkiai palinks į visiško pasiaukojimo Dievui ir artimui reikalaujantį kunigo ar vienuolio pašaukimo kelią, o jeigu ir patrauks juo, dažnai nepajėgs per keletą seminarijos ar naujokyno metų tinkamai pasiruošti. Patirtis rodo, kaip sunkiai tokiems kandidatams vyksta persiorientuoti, kaip ne vienas jų pasitraukia iš seminarijos ar vienuolyno, o jei lieka kunigu ar vienuoliu, tai apvilia savo vyresnius ir tuos, kuriems skiriamas vadovauti, ir pats nesijaučia savas ir laimingas kunigo ar vienuolio pašaukime, o nekartą ir visai palūžta. Negavo iš šeimos, ką turėjo gauti.

Visai tad natūralu, kad, norint susilaukti taip labai reikalingo gausenčio kunigų ir vienuolių prieauglio, mūsų akys krypta pirmiausia į šeimas, į tuos, kurie gyvena šeimose ir prisideda prie vienokios ar kitokios jos dvasios susidarymo, ypač į tėvus. Kreipti svarbiausią dėmesį į pačius jau paaugusius jaunuolius būtų klaidinga.

Štai vienas akivaizdus pavyzdys — Njujorko vyskupija (žr. *"The Priest"*, 1961 m. vasario mėn., 115-119 psl.). Pastebėjus, kad mažėja kandidatų skaičius į seminariją, buvo nutarta uoliau jų ieškoti. 1957-58 m. seminarijos rektorius ir kartu arkivyskupijos kancleris prel. Thomas A. Donellan susikviečia 50 "dinamiškiausių vyskupijos kunigų ir pasiūnčia juos į pradžios mokyklas. Tie su užsidegimu visur kalba jaunuoliams apie kunigo pašaukimą. To padariniai — 1958 m. keturiais kandidatais mažiau negu buvo metais prieš tai. Ta pati akcija buvo pakartota ir 1959 m. Kokie to padariniai? — Dviem kandidatais mažiau negu buvo prieš metus, šešiais mažiau negu buvo prieš dvejus metus.

Susimąstyta, svarstyta, pakeista taktika. Kreiptasi į subrendusius. Per pamokslus ir brošiūromis kalbėta į tėvus, į šeimas. Dešimt pamokslų — po vieną kas mėnuo — suaugusiems ir dešimt brošiūrų pašaukimų į kunigus klausimu išdalinta šeimoms. Rezultatas: 104 kandidatais seminarijoje daugiau buvo praeitais metais.

Išvada aiški: jeigu kas tinkamai išamonnins ir gerai paruoš sužieduotinius, būsimus tėvus, aukštam krikščioniškos šeimos pašaukimui, jei kas ištengs paveikti jau

esamas krikščioniškas šeimas, kad jos taptų tikrai pavyzdingomis, jei kas sugebės padaryti įtakos į nemažą skaičių tėvų, kad jie nustotų priešinėsi savo vaikų norui būti kunigu ar vienuoliu, o daugeliui nerūpestingų tėvų ir motinų įkvėps norą melstis, kad bent vienas jų vaikas pasirinktų dvasinį pašaukimą, ir visa daryti, kad vaikai tam būtų paruošti, tas daugiausia prisidės dvasinių pašaukimų krizei išspręsti.

IŠVADOS

Kaip visa dvasinių pašaukimų krizė gali būti išspręsta? Numanu, kad tai ne vieno ir ne vienos dienos darbas. Tai gali būti vaisiai tik ilgo, pastovaus, planingo visų veikimo, lydimu nuoširdžių pavienių bei bendruomeninių maldų. Atėjo laikas į tokį veikimą įsijungti visiems, kas tik save laiko sąmoningu Bažnyčios nariu. "Vadovaujantis šiuo reikalu išleistais Šv. Sosto nurodymais", sako Vatikano II Susirinkimas Dekrete apie kunigų paruošimą (II, 2), "jau yra arba dar bus įsteigtos pašaukimų ugdymo draugijos, kurios gali apimti vyskupiją, krašto sritį arba net ištisą šalį". Prieš 25 metus buvo įsteigta Popiežiškoji Dvasinių Pašaukimų Draugija. Yra Tarptautinis Serra Sąjūdis pasauliečiams (apie jį šiame "L. L." numeryje plačiau užsimena savo straipsnyje G. Kijauskas, S. J.). Yra teresietės (apie kurias rašo Motinėle Aloyza savo straipsnyje). Yra visokie pašaukimų klubai, sąjūdžiai, draugijos, savo veikimui naudoja bendras pamaldas, spaudą, televiziją, radiją, susirinkimus bei įvairias kitas priemones.

Mes, lietuviai, jokio organizuoto pasauliečių susigrupavimo bei sąjūdžio dvasiniams pašaukimams ugdyti dar neturime. Po Tėvų Jėzuitų suorganizuotos Pašaukimų savaitės Čikagoje buvo nemaža planuota, bet įvairios kliūtys sutrukdė išeiti į viešumą ir pradėti veikti platesniu mastu. Derėtų, kad šis religinis Kongresas būtų ypatinga paskata ir kad jo data būtų kartu ir pradžia gyvo, uolaus, planingo, sistemingo bei suderinto veikimo kuo didesniai dvasinių pašaukimų skaičiui išugdyti mūsų tautoje. Tai ypač turėtų būti vienas iš pirmųjų Katalikiškosios Akcijos bei jos padalinių rūpes-

TĖVŲ IR DVASIŠKUOS ĮTAKA

jaunimo tarpe pašaukimams bręstant

Pašaukimų klausimas tikrai yra ypatin-
gai suaktualėjęs šiais laikais. Dvasiškių sto-
ką jaučia visas krikščioniškasis pasaulis, o
susirūpinimo daugiau rodo pati dvasiškija,
nei pasauliečiai. Todėl reikia, kad ir šei-
mos, jų tėvai ir jaunuoliai sunerimtų dėl šios
situacijos.

Žiūrint į šią problemą, reikės daug atvi-
rumo. Atvirumo iš visų trijų pusių — dva-
siškuos, tėvų ir busimųjų pašaukimo prie-
mėjų — jaunuolių. Tik visi drauge, iškede-
nę savo netobulumus ir trūkumus, galėsi-
me atitinkamai pasitaisyti.

Šeima, kurioje auga ir bręsta vaikai,
kurioje gali sužibėti ir pašaukimo kibirkš-
tis, daugelio yra laikoma pagrindine pa-
šaukimų stokos kaltininke. Sakytume — tai
lyg žiūrėjimas viena akimi. Šiame straips-
nyje bus stengiamasi *sulygiagretinti* tėvų
ir dvasiškuos įtaką pašaukimams bręsti.

Šiais laikais tėvai tiek paveikia savo
vaikus pašaukimų atžvilgiu, kiek šeimoje
jie parodo pagarbos tikėjimui ir dvasiškijai.

Galutiniame rezultate pati dvasiškija įrodo
jaunuoliui, ar verta angažuotis kunigystei,
ar ne.

Kaltinamos šeimos, kad nepakankamoje
aukštumoje belaiiko šių dienų dvasiškį ir
todėl neišauklėja savo vaikuose pilnutinės
pagarbos Dievo tarno pašaukimui. Taip —
šeimos prasižengia, jei jos sąmoningai
šmeižia ar ignoruoja kunigus ir vienuolius.
Tačiau kalbėkime atvirai. Nepakankamas
dėmesys dvasiškijai išplaukia kaip tik iš to
įspūdžio ar įspūdžio stokos, kurį palieka tik
per Šv. Mišias tematomas parapijos kuni-
gas. Gal tai nėra tikslu, tačiau kunigai daž-
nai sudaro pilką vidutiniškumo vaizdą. Tai
vidutiniškai aprūpinti, pavalgydinti, su vi-
dutiniškomis nuosavybėmis ir vidutiniško
išsilavinimo žmonės. Kur gi tie parapijos
entuziastai, karštuoliai, aktyvistai, patys
dega ir kitus uždega Kristaus kibirkštimi?

Labai nedaug tėra tikrai Kristumi žėrin-
čių kunigų, o, taip vadinamų "blogųjų" pa-
vyzdžių irgi, palyginus, nedaug. Pati di-
džiausioji dvasiškių grupė daugeliui pasau-
liečių atrodo lyg už šydo gyvenantys žmo-
nės. Ir, jei už to šydo žėruoja artimo meilė
— mes to negalime pamatyti. Jų bendrai
sudaromas įspūdis, gal tiksliau pasakius,
beveik visiškas įspūdžio nesudarymas, irgi
labai paveikia pašaukimų formavimąsi
jaunuoliuose.

Tad, kaip gali šeimos skatinti savo vai-
kuose pašaukimus, jei jos nėra tikros, ar
tie pašaukimai turės galimybių pilnutiniai
išsiskleisti apaštalavimu ir kitų šaukimu
savo draugėn?

Nesakytume, kad anas šydas yra pačių
dvasiškių ant savęs užsitrauktas. Kalti ir
pasauliečiai, kad dažnai droviasi ar visai
nesidomi kunigu — žmogumi. Nežinia, ar,
tam šydui prasiskleidus, mes mokėtume
priimti tuos savo brolius ir seseris Kristuje
nesuvaržytai ir šiltai, tačiau abipusis atsi-
vėrimas yra būtinas.

"Yra amžiai skirtumo... tarp jaunuolio,
nesąmoningai sekančio tėvų pėdomis, ir
jaunuolio, turinčio apsispręsti, kur eis".

Tai citata iš Sesers M. Jurgitos straipsnio, laimėjusio pirmąją premiją "Laiškų Lietuviams" skelbtame konkurse.

Šių laikų vaikai daug greičiau patenka aplinkos įtakai, nei jų tėvai, kai dar buvo maži. Įtaka, ne vien tik blogoji, skverbiasi šeimon nuo pačių mažųjų vaiko metų. Jis daug kur vedamas ar vežamas. Jo akiratis platus. Jis viską stebi ir semiasi. Jis daug ką girdi ir taip pat pasilaiko. Jis per radiją girdėjo, kad vyksta karas, kad buvo riaušės ir buvo sužeistų. Kad keliavo erdvėn astronautai ir kad žuvo ugniagesys, begelbėdamas berniuką. Daugiau šių visų pavyzdžių, o ne tėvelių skatinamas jis "renkasi" savo vaikiškų svajonių profesiją.

Jis beveik niekad per radiją neišgirsta apie kunigą ar vienuolę, o būdamas dar visai mažytis, jis beveik niekur jų ir nemato. Šv. Mišiose kunigas yra gražus, gražiai apsirėdęs, gražiai juda ir skaito. Tačiau jis nėra vaikui tiek prieinamas, patrauklus ir didvyriškas, kaip, sakykime, policininkas, karys, ar ugniagesys. Vaiko supratimu, jie visi daro tik gera. O kunigas...?

Tad, šiame vaikų auklėjimo, o gal ir pašaukimų užuomazgos laikotarpyje, tėvams labai padėtų artimesnė pažintis su dvasiškiais. Pažintis, net draugystė tokia, kuri būtų šilta, neformali, broliška ir kuri skleistųsi ne normuotais pašnekesiais klebonijoje, o atsilankymais šeimų namuose. Atsilankymais, kurių metu kunigas ar vienuolis paklausinėtų vaiką ne poterių, bet gal ūsuotą katiną ar raketą jam nupieštą. Tada anas berniukas pagalvotų, kad visgi būti kunigu yra malonu, linksma ir įdomu.

Suprantama, kad, jei visi kunigai pradėtų lankytis šeimose, taptų apleistas klebonijos administracinis stalas. Bet — ar būtina, kad už jo vis sėdėtų tik kunigas? Kiek daug apaštalaujančių kunigų mes turėtume, jei būtų samdomi pasauliečiai grynai administracinėms pareigoms!

Yra sakoma, kad šeimos sudarytų pašaukimams palankesnę atmosferą, jei daugiau melstųsi. Bet malda yra toks neapčiuo-

piamas dalykas, ypač, kai tik širdis juda, o ne lūpos! Kas tad gali pasverti jos svorį, kas gali suskaičiuoti jos kiekį?

Sakoma, kad "du, kurie mylisi, nebūtinai daug kalbasi". Tai ypač tinka tokiu atveju, kai vienas iš jų yra ir Visa-matantis ir Visa-žinantis. Šių dienų maldos yra labiau koncentruotos — dažnesnės, trumputės, rekolėcinės. Tai lyg širdies atsivėrimai Dievui. Be to, malda — tai nevien tiesioginis pokalbis su Dievu. Jau vien nuoširdus stengimasis būti tikru krikščionimi yra malda.

Taigi, iš tikrųjų yra labai sunku pagrįsti kaltinti ar ginti šeimas dėl maldų nepakankamumo. Tačiau reikia pripažinti, kad lietuviai lig šiol buvo tiesiog pasigalėtinai sustingę tik katekizmo žinojime ir todėl turėjo tik labai silpną savo tikėjimo supratimą. Dauguma nei nesistengė patirti daugiau krikščionybės esmės ar giliau pažinti Katalikų Bažnyčios mokslą. Ir, jei tas nežinojimas kliudė pašaukimams, tai tuoj kyla klausimas — kodėl gi dvasiškija laiku nepastebėjo to paviršutiniškumo ir nesiėmė jo gilinti?

Pasekime toliau šeimos ir dvasiškių įtaką vaiko religiniame brendime.

— Ar norėtum būti kunigu? — kartą kunigas užklausė 9 m. berniuką.

— Ne! — atšovė tas trumpai, drūtai.

— Petryti, bet kaip tu gali kunigėliui tą sakyti... — baiminosi mama.

— Nenoriu! Neįdomu. Reikia vis būti namie ir daug melstis, — toliau dėstė berniukas.

Ir kas šioje situacijoje daugiau atsakomybės neša? Ar tėvai, kurie, kaip mokėdami, bandė vaiką įpratinti maldon, ar kunigas, kurį berniukas matydavo užsidariusį, irzlų, o per tikybos pamokas kartais ir piktoką? Ar kalti tėvai, kurie nemokėjo priversti sūnaus prie maldos esmės, ar kunigas, kuris savo pavyzdžiu neįrodė, jog daug melstis yra džiugu ir įdomu?

Čia tik vienas pavyzdys, ir gal atrodys, kad jis tik išimtis. Tačiau yra tekę stebėti gana dažnai, kaip neigiamas kunigo ar

vienuolio pavyzdys gali nukasti kad ir gerą šeimos religinę įtaką vaikui. Šio amžiaus vaikas dar labai paviršutiniškai sprendžia apie žmogų. Jam nesuprantama pasiaukojimo sąvoka. Jei tėvai jam ir bus sakę, kad tarnauti Dievui yra pats didžiausias žmogaus išaukštinimas, jis norės pamatyti tą laimę atsišviečiant ypatingai dvasiškioje.

Esant priešingai situacijai, tikrai teigiamos ir ryškos asmenybės dvasiškis lengvai įrodo vaikui, kad būti kunigu yra verta ir kilnu, nežiūrint to, ką jo šeima apie tai sakytų. Kaip minėjome, vaikai, o ypač jaunuoliai stengiasi kuo daugiau patys susiformuoti nuomones, o ne perimti jas iš tėvų.

Kardinolas Ritteris yra pareiškęs: "Mums nepasisekė jaunimui pristatyti Katalikų Bažnyčios kaip pakankamai dinamiškos ir vertos, kad jie jai atsiduotų ir pašvęstų savo gyvenimą". Iš tikrųjų — toji dvasinė gyvastis, kuri buvo tokia patraukli krikščionybėje, per metų metus tapo atskiesta ir nebežėruoja, lyg įkaitusi anglis. Ar čia vien šeimų kaltė? Šeimos gali perduoti tikėjimą iš kartos į kartą, bet tik perduodamas dalykas ilgai tampa seniena. Čia tad laukiame iš teologų, egzegėtų ir katekistų, jog būtų atrasta ir pasauliečiams suprantamu būdu perteikta vis daugiau tikėjimo esmės, platesnio supratimo ir labiau šiuos laikus atitinkančių būdų tą Džiugiąją Naujieną perduoti ateinančioms kartoms.

Šeimų tėvai, išmokę naujų būdų, galėtų tikėjimą stipriau įdiegti ir savo vaikuose.

Jei vaikas pašaukimą atžvilgiu yra maždaug lygiagrečiai veikiamas šeimos ir dvasiškuos, tai paauglyje daugiau įtakos turės jam pažįstami ar jo draugams žinomi kunigai ar vienuoliai. Todėl yra labai svarbu, kad tame amžiuje jiems būtų prieinami dvasiškiai. Dažnai jaunuolis nusižiūri ir suidealina kurį kunigą, ar vienuolį. Tokiu atveju, net esant neigiamai šeimos įtakai, pašaukimas gali pražydyti.

Jaunuoliui nebeužtenka, kaip anam mažam berniukui vien tik linksmo, draugiško, laimingo kunigo pavyzdžio. Šis vaikinys ar mergina jau bus susidaręs truputį gilesnį pašaukimo supratimą. Žinos, kad tai nėra vien džiaugsmas ir juokai.

Nedera kaltinti jaunimo artimo meilės stoka. Meilė yra gyva — kaip kitaip paaiš-

kinti tokį Taikos Kuopos, civilinių teisių, kovos su skurdu ir didmiesčiuose pravedamų vasaros darbo bei žaidimo aikštelių pasisekimą? Tai vis misijonieriški darbai, ir juose jaunimas pasirodo stipriai humaniškas. Ir kyla klausimas — kodėl gi šie visi energingieji jaunuoliai prabėga pro šalį, nei kiek neužkliuvę už seminarijos ar naujokyno sienų?

Jie yra labai atviri, šių laikų jaunuoliai. Jie užsiangažavę už atvirumą ir nuoširdumą. Dažnai jie tą padaro skaudžiai ir netaktiškai. Jie įtaria veidmainiškumu visus, kurie viena sako, o kita daro, ir dažnai galvoja, kad kunigai daugumoje yra tik "nice phonies". Taip sako ne ta prasme, kad kunigai ką nors jų luomui neleistino darytų, bet kaip tik todėl, kad, jų nuomone, kunigai turėtų daugiau gero daryti.

"Kunigai turėtų veikti tarp jaunimo, lyg tie "nepažymėti" policijos automobiliai. Jie turėtų pirma pasirodyti kaip kilnūs žmonės, o tik paskui — kaip kunigai", sakė vienas jaunuolis.

"Norėčiau, kad viešuose universitetuose būtų ir kartu su mumis lankytų kursus "studentai kunigai" taip, kaip yra "darbininkai kunigai". Jie nedėvėtų savo uniformos. Galėtų būti ir klierikai", — svajojo antras vaikinys.

Jaunuoliai turi susidaryti truputį kitokį pašaukimo vaizdą, nei mes. Jame nefigūruoja žodis "pasiaukojimas". Jei kas kaltina juos nenoru pasiaukoti, tai yra tik dalinai tiesa. Šių dienų jaunuolis nemėgsta žodžio "pasiaukoti". Žodis nepopuliarus ne todėl, kad jaunimas suleptėjęs, o todėl, kad stengiasi visame kame būti atviras. Jei jis turi pasiaukoti, kad taptų kunigu, tai jo pašaukimas nėra tikras. Jis nepasiaukos ta prasme, kaip nesiaukojo Kristaus pirmieji apaštalai. Jie, viską metę, nuėjo paskui Mokytoją, tačiau niekur neteko girdėti, jog būtų jautęsi darą auką.

Taip ir šioji generacija. Jei juos pagirtume už aukojimąsi — atsakytų, jog visai nesiaukojo, o daro tai, nes myli Dievą, artima, nori gero, o visa, kas veda prie to, nėra "aukojimas", bet džiugus darbas!

Jaunimas nori veiksmo — stipraus ir gilaus. Dvasiškių gyvenime mato tik neįdomią, drungną, atsibosiančią parapijos ruti-

na. Jei daugiau už to nepamato, ar kalti jų tėvai?

Psichologas paulistas tėv. Le Blanc, daug dirbęs su jaunimu, štai kaip siūlo pristatyti jiems kunigystę. "Kadangi šiais laikais dauguma pašaukimų ateina iš vidurinės ekonominės klasės, kurioje yra stipri lenktyniavimo dvasia, mes turime jiems parodyti, kad, tapdami kunigais, jie galės savo aktualia veikla lenktyniauti net su astronautais. Prie tų vaikų neprieisime, jei skelbsime tik nusizeminimą ir pasiaukojimą".

Jaunuoliai, kurie jaučia pašaukimą, yra išimtinai žmonės. Kaip tokie, jie tikisi išimtinai sunkesnių aplinkybių. Jie nori gilesnio mokslo ir dvasinių vertybių savo naujajame gyvenime. Neradę to tikro, nemeľuoto veiksmo, atitinkančio Kristaus mokslą, jie nusivilia.

Daugumoje seminarijų jų laukia visiškas atskyrimas nuo pasauliečių, kas mums atrodo labai keista, ypatingai, kai kunigai ruošiami darbui su žmonėmis. Gi šių laikų jaunuolis nenori būti atskirtas nuo žmonijos. Jis nori kiekviename savo pašaukimo žingsnyje justi, matyti artimą ir jam padėti.

Nepaslaptis, kad šiais laikais ypatingai daug kandidatų išstoja iš seminarijų. Tai įvyksta greičiausiai todėl, kad, esant dideliame pašaukimų trūkumui, daug seminarijų daro kompromisus. Paaukvoja lavinimo kokybę dėl kandidatų kiekybės — kad tik daugiau vaikų pritraukus ir išlaikius. Tokioje situacijoje neišvengiamai atsiranda vidutiniškumas, nuo kurio daugiausia dvasiškai nukenčia tie tikrieji, stiprieji, gilieji pašaukimai.

Tad, melddami Dievą daugiau pašaukimų, prašykime Jo, kad ir šeimos ir esamieji dvasiškai teigiamiau veiktų jaunimą.

Dar norisi truputį pateisinti dabartinę lietuvių pašaukimų stoką. Šioji karta gimė, arba prieš pat išvykdama iš Lietuvos, arba jau tremtinių stovyklose. Daug vargdami ir rizikuodami, tėvai atvežė juos čia. Pradžioje tos šeimos skurdo ir dvasiškai kentėjo, o tai juto ir jų vaikai. Tad negalima tų šeimų tėvų visai šaltai kaltinti už tai, kad neišstatė savo vaikų pašaukimų galimybėm. Tai įvyko todėl, kad tėvai nenorėjo "paleisti" vaikų, nes tikėjosi senatvėje iš jų paramos po audringo laikotarpio.

Ar galima kaltinti mūsų jaunuolius stoka jiems taip nemėgstamo termino — "pasiaukojimo"? Tuos jaunuolius, kurie praleido savo vaikystę nedatekliuje, ne savo krašte, ir dabar nori sukurti laimingą šeimos gyvenimą? Jie gal trokšta kito žmogaus artumos kaip tik todėl, kad nejuto jos pakankamai, kai abu tėvai turėjo uždarbiauti.

Pabaigoje norisi įnešti kiek viltingesnį žvilgsnį į lietuvių pašaukimų ateities situaciją. Vilčių yra tame, jog mes einame per stadijas. Iš pradžių visi jaunuoliai kibo studijuoti technikos, griežtųjų mokslų, nes tik juose pramatė galimybę atsistoti šiame krašte ant kojų. Dabar, kai jaučiamasi daug tvirčiau, vis labiau ir labiau linkstama į humanitarinius mokslus, o per juos — į dvasines vertybes. Todėl ir pašaukimų bangai netrukus ateis laikas. Ypač, jei mūsų jaunieji kunigai, vienuoliai bei vienuolės ir toliau skleis teigiamą dvasiškosios pavyzdį jaunimo tarpe.

Vilčių duoda ir čia jau mokslus baigę jaunųjų šeimų tėvai. Jie yra tie, kurie, neįstoję kunigystėn ar vienuolynan, visgi jaučia pašaukimą gyventi krikščionimis. Tokių šeimų yra, bet jų reikia dar daugiau. Jie kaip tik paruoš dirvą ateisiančioms pašaukimų kartoms. Tiesa, šiose šeimose vaikų skaičius yra mažesnis, nei jis buvo per eitoje generacijoje, ir dar ankstyvesnėse. Tačiau nereiškia, kad iš jų bus procentualiai mažiau pašaukimų. Didelės šeimos savaime dar negarantuoja pašaukimų. Statistiškai jos duoda daugiau kunigų ir vienuolių, lygiai taip, kaip duoda daugiau ir gydytojų, inžinierių, mokytojų bei ūkininkų. Betgi santykis tarp tikinčiųjų ir dvasiškių lieka panašus į dabartinį, net jei ir šeimos gausesnės. Visi žinome, kad yra šeimų, iš kurių vienintelis ar net abudu vaikai pakluso pašaukimams, ir yra šeimų, iš kurių nei vieno dvasiškio, nors buvo aštuoni ar dešimt vaikų.

Tad pasistenkime žiūrėti dabartinę pašaukimų krizę kaip į mums paties Dievo atsiųstą bandymą. Jei jo metu atvirai persvarstysime ir pašalinsime visa tai, kas kliudo jaunimui priimti pašaukimus, ateityje susilauksime krikščionybės suaktualėjimo šiems laikams.

BE MŪSŲ DIEVAS NEDARYS MOTINA MARIJA ALOYZA

Motina Marija Aloyza (Šaulytė) šią vasarą buvo išrinkta vadovauti Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų Kongregacijai. JAV gyvenančioms seserims ji vadovavo nuo 1939 m.

Seserų pašaukimai ir teresietės

Vienuoliškaisiais neturto, skaistybės ir klusnumo įžadais asmuo prisiekia sekti Kristumi, gyventi jo dvasioje, jam priklausyti. Vienuoliškas pašaukimas, tačiau, nėra individualus, privatus dalykas, nors jis remiasi asmens apsisprendimu. Savo esme vienuoliškas pašaukimas yra bendruomeninis, ir tai trim atžvilgiais: pirma, vienuolė sutinka gyventi bendruomenėje, vienuolyne; antra, ji yra neatskiriama dvasiniai susirius su žmonėmis, iš kurių ateina ir už kuriuos ji atsakinga; trečia, ji yra dalis visuomenės, kurioje ji dirbs ir liudys Kristų. Vienuolė yra šeimos, bendruomenės ir visuomenės dalis. Tikrai tada, kai ji yra matoma šioje perspektyvoje, ji yra teisingai supasta.

Popiežius Paulius VI yra pasakęs: "Katalikai turi pareigą ugdyti pašaukimus;... kur pašaukimai į kunigystę ir vienuolinį gyvenimą yra gausūs, ten žmonės dosniai gyvena pagal Evangeliją". Dvasinis šeimos, bendruomenės ir tautos klimatas ugdo arba kliudo pašaukimo pajutimui, išsivystymui, apsisprendimui. Tiesa, pašaukia vien Dievas. Bet tas pašaukimas yra vietos ir laiko aplinkybės: jis ateina per kitus žmones arba bent yra jų stipriai paveikiamas. Dvasiniai pašaukimai yra išdava bendruomenės, iš kurios mergaitės kyla. Jeigu mergaitės auga aplinkoj, kurioje rūpinamasi tikrai materialinėmis gėrybėmis ir žemiška garbe, joms vargiai ar ateis ir išsilaikys mintis pastoviai siekti ko aukštesnio. Priešingai, jeigu nuo mažens jaučia stiprią dvasinę srovę kituose ir jų siekiuose, jų pačių mintys gali pakrypti į dvasinę pusę.

Aišku, pirmoji atsakomybė yra šeimos. Dažnai vaikas "paveldi" tėvų dvasinius nusistatymus, yra jų vertybių paveiktas.

Bet lygiai taip pat svarbi pareiga priklauso ir visuomenei, kuri turi didelę įtaką vaikui mokyklose, susibūrimuose, nesuskaitomuose atvejuose. Gal šiais laikais ši bendruomenės atsakomybė yra dar didesnė, kai nemaža šeimų neprisiima savo naštos ir privilegijų.

TERESIETĖS

1961 metais Amerikoje susiorganizavo *teresietės (Theresians)* — pasauliečių moterų organizacija, kuri rūpinasi pašaukimų į vienuolinį gyvenimą ugdymu. Steigėjai, prel. Elwoodo Vosso vedami, pajuto tą bendruomeninę atsakomybę už pašaukimus ir pasiryžo sukurti aplinką, kurioje mergaitei ateitų ta mintis ir, Dievui norint, pasiliktų. Pradėję nagrinėti klausimą, kodėl trūksta seserų, jie suprato, kad ne dėl to, kad Dievas "neduoda", ir gal ne dėl to, kad atskiras asmuo nebūtų užtenkamai dosnus. Jie pajuto, kad pašaukimas yra dvasinis bendruomenės vaisius. Moterys, priklausančios organizacijai, stengiasi paruošti dirvą, kurioje Sėjėjas galėtų sėklą pasėti ir kurioje ta sėkla džiaugsmingai išaugtų.

Tos organizacijos principai yra sekančios:

1. Pagal tikslą pirmoji priemonė yra dvasinė — malda. Teresietės prašo Dievą kiekvienai kongregacijai atsiųsti pakankamą skaičių naujų narių, reikalingų atlikti jai Dievo skirtą darbą. Kiekviena narė pasižada kas savaitę laikyti šventą valandą pašaukimų intencija. Susirinkimai pradedami ir baigiami malda.

2. Teresietės stengiasi sukurti dvasinę atmosferą savo namuose. Pašaukimai ateina iš namų. Motina — namuose įtakingiausia.

3. Teresietės rūpinasi supažindinti žmones su vienuolėmis. Kada žmonės geriau pažins jas ir vienuoliškąjį pašaukimą, pranyks baimė mergaitei stoti į vienuoliją arba tėvams leisti savo dukrai eiti šio pašau-

kimo keliu. Ši baimė kyla iš nežinojimo. (Bandoma artimiau supažindinti pasaulietes moteris su vienuolėmis sekančiu būdu: grupė moterų susirenka kurios nors namuose ir, po paskaitos ar kokio straipsnio paskaitymo, pakviesta sesuo papasakoja apie savo pašaukimą; visos dalinasi mintimis.)

4. Teresietės stengiasi savo namuose, darbovietėse, mokyklose, parapijose, miestuose ar šiaip kur prieinama sukurti "pašaukiminę dvasią", sukeliant domėjimąsi vienuoliškais pašaukimais. Jos kuria uolumo dvasią šiam apaštališkam darbui savo pavyzdžiu ir programomis.

5. Teresietės harmoningai bendradarbiauja su vienuolėmis, ypač pašaukimų direktorėm, kurių specifinis uždavinys yra rūpintis pašaukimų puoselėjimu. Pavyzdžiui, š. m. birželio mėnesį teresietės suorganizavo penkias dienas užsitęsusi simpoziumą pašaukimų direktorėm, kuriame dalyvavo 110 seserų.

Teresietėmis gali būti tiktai praktikuojančios pasaulietės katalikės, gero charakterio ir gyvenimo. Kad moteris ar mergaitė taptų nare, ji turi būti raštu rekomenduojama ir balsavimu priimta. Šis aukštas standartas yra tam, kad būtų žmonės, kurie gyvena tuo, ką skelbia; kad mergaitės, girdėdamos jų mintis, rastų ir jų asmenyse idealą. Šitos giliai krikščioniškos moterys ir mergaitės kaip tik ir nori sukurti krikščioniškąjį gyvenimą ir galvosena, kurių integrali dalis yra dvasiniai pašaukimai. Teresiečių šūkis yra: "Be Dievo negalime; be mūsų Dievas nedarys" (*Without God we cannot; without us God will not*).

Šios organizacijos posėdžiai įvyksta kas mėnesį. Jų metu galima tik dešimt minučių kalbėti apie įvairių komitetų veiklą ir tik du kartu metuose apie piniginius reikalus. Visas kitas laikas turi būti paskirtas dvasinių pašaukimų reikalui arba kokios nors Bažnyčios gyvenimo ar veiklos fazei. Organizacija negali ruošti ar remti pelningus parengimus — ne toks jos tikslas.

Kaip buvo minėta, organizacija prasiėjo 1961 m. Pueblo, Colorado. 1963 m. suorganizuoti 9 skyriai; 1964 — 64; 1966 — 138. Dabar skyrių yra 35-iose Amerikos-Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje ir Kinijoje. Apie 40 procentų narių yra gimnazistės.

kurios su dideliu entuziazmu domisi pašaukimų problema.

MŪSŲ TAUTOJE

Mūsų tautoje reikia organizuoto veikimo pašaukimų problemai spręsti. Pašaukimų labai trūksta. Tai nėra geras ženklas. Sveikas dvasinis tautos gyvenimas turėtų išugdyti gerą skaičių Evangelijos patariamais gyvenančių asmenų. Ypač tikrai katalikiškos tautos dukteris atstovaujanti dalis turėtų ilgėtis dvasinio išsipildymo, randamo vienuoliškame gyvenime. Tačiau ar galime teigti, kad taip yra mūsų tautoje? Ar galima teigti, kad Dievas neduoda pašaukimų, kaip kai kurie mano? Tikrai ne. Dievas gal dar daugiau darbininkų savo vynuogynui kviečia šiuose sunkiuose mūsų tautos bandymo laikuose. Gal tinkama išvada mums būtų ta pati, kaip ir teresiečių sąjūdžio steigėjams, kad nėra to dvasinio nusiteikimo, to domėjimosi evangelišku gyvenimu ir jo supratimu.

Reikia organizuotų pastangų, tiek maldos, tiek gilesnio supažindinimo su vienuolėmis. Be abejo, daugiau pasistengs ir pačios vienuolės. Bet jos jau seniai stengiasi: kiekvienos lietuvaits ištėjimas į vienuolyną paliečia daug kitų žmonių, kuriems ji stengiasi perteikti savo gyvenimo tiesą. To neužtenka. Reikia moterų ir mergaičių — motinų, mokytojų, senelių, mokinių — gerų krikščionių, kurios susiorganizuotų ir savo geru gyvenimu bei malda brandintų tautos dvasią, tuo pačiu, kiek galima sąmoningiau, ruošdamos dirvą naujai dvasinei energijai, norinčiai Kristų ypatingu būdu liudyti savo tautoje — lietuviams vienuolėms.

Gal galima būtų pradėti organizaciją, panašią į teresietes, t. y. rimtą organizaciją, su tvirtu dvasiniu pagrindu, kuri padėtų išspręsti šią visus mus liečiančią problemą? Gal tai būtų galima padaryti per jau veikiančias katalikių arba jaunimo organizacijas, ar vienuolių rėmėjų sambūrius?

Kiekvienas asmuo yra svarbus: jo nusistatymas, jo prisidėjimas arba ignoravimas. Bet gera grupė ir atskirus asmenis sustiprina, ir yra kartu galingesnė. Be to, krikščionybėje malonė ypatingai veikia per grupę geros valios žmonių. Mes prašome Viešpaties, kad jis įkvėptų ir palaimintų.

Kunigų pašaukimai ir Serra sąjūdis

Šią vasarą vienoje jaunimo stovykloje iškėlėme šį klausimą: "Ar mes, lietuvių jaunimas, turime atsakomybę rūpintis, kad būtų lietuvių kunigų, vienuolių? Kodėl taip arba ne?" Jų atsakymas buvo aiškus iš vieno diskusijų būrelio pranešimo: "Dauguma sakė, kad nereikia". Kiti dar pridėjo, kad tu turi rūpintis kunigai ir vienuoliai. Ar perdėsiame sakydami, kad ši nuomonė yra tikrai būdinga ne tik mūsų jaunimui, bet ir daugumai mūsų tautiečių tikinčiųjų? Kodėl taip yra? Diskusijose ir pasikalbėjimuose galėtume ieškoti atsakymo. Būdingas taip pat buvo vieno klebono pasisakymas, kuris maždaug taip pranašavo, vykstant į Religinį Kongresą kalbėti apie pašaukimus: "Susirinks keletas kunigų ir seselių pasiklausyti".

Pašaukimų problema į kunigus darosi viena iš centrinių mūsų tremties gyvenime. Menka mums paguoda tvirtinti, kad visur pašaukimų skaičius mažėja. Kunigų prieauglio reikalas darosi mums gyvybiniu dėl keleto priežasčių: 1) religiniam mūsų tautiečių gyvenimui bręsti ir net išsilaikyti; 2) mūsų jaunimui jaugti į savo tautą bei visiems savo tautinį nusiteikimą išlaikyti ir 3) jau per ketvirtį šimtmečio Bažnyčios persekiojimas Lietuvoje vis daugiau reikalaus ir lauks iš mūsų. Ilgų įrodinėjimų, turbūt, nereikės, jog visi šie reikalai liks gyvybiniais mūsų tremties gyvenime. Jie visi svarbūs. Ar atsakysime teigiamai į šiuos žūtbūtinius uždavinius? Kaip?

Anksčiau minėtas jaunimo nusiteikimas, jog ne jų atsakomybė rūpintis pašaukimų prieaugliu, tik paastrina šią taip jau sunkią padėtį. Panašiai veikia toks pat mūsų visuomenės nusiteikimas, kada rankos numojimu pasauliečiai krikščionys atsisako savo atsakomybės šiame reikale. Tai aiškiai paaiškina poros katalikų jaunimo laikraščių redakcijų pareiškimai, kada jie gavo

laiško formoje paraginimą Jaunimo Metais kelti lietuvių jaunimo pareigą atkreipti dėmesį į pašaukimus bei jais rūpintis. Redakcijų atsakymas — tyla. Po priminimų buvo paaiškinta, kad redakcijos nemano, jog toks būtų tinkamas kelias pašaukimams puoselėti. Kito kelio nesiūlė. Klausimas toliau paliekamas užmarštyje.

Mūsų tezė yra: *Rūpintis lietuvių pašaukimais į kunigus yra visų lietuvių šventa pareiga — tiek kunigų, tiek vienuolių, tiek pasauliečių.* Atseit, visų mūsų, kaip krikščionių. Verta pabrėžti, kad pašaukimų puoselėjimo darbe mes ne "verbuojame", o greičiau ir teisingiau tik pašaliname kliūtis religiniam pašaukimui. Pašaukimas yra Dievo dovana, kurią reikia atrasti ir išvystyti. O prie tokio darbo reikia prisidėti visiems.

Kodėl reikia? Pirmiausia Kristus to nori. Žiūrėdamas į pageltusių kviečių lauką, jis liepia melsti piūties Viešpatį, kad siųstų daugiau darbininkų. Pirmutinė tad visų mūsų pareiga — melstis. Kitu atveju Kristus perspėja žmones nepapiktinti mažutėlių. Arba vėl, pamatęs žmonių minią be vado, Kristus gailisi jos, nes jos kaip avys be piemens. Savo elgesiu kiekvienai krikščionis sukuria atmosferą arba pašaukimui atsiskleisti, arba mirti. Kokį vaidmenį čia suvaidina (arba turėtų suvaidinti) šeima, draugai, mokytojai, mokyklos, organizacijos?

Visų krikščionių pareigą rūpintis pašaukimais labai aiškiai primena ir Visuotinis Vatikano II Susirinkimas: "Visai krikščionių bendruomenei krenta pareiga pažadinti pašaukimus. To ji turi siekti pirmiausia vedama pilnai krikščionišką gyvenimą". Susirinkimas šeimą vadina "pirmąja seminarija". Gera žinoma, kad šią visų krikščionių pareigą rūpintis pašaukimais nuolat priminė visos Bažnyčios ganytojai popiežiai.

Šią visų krikščionių pareigą rūpintis pašaukimais matome, gal būt, aiškiausiai tada, kai pažvelgiame į dabartinę padėtį, kurioje pašaukimui sunku gimti ir dar sunkiau

subręsti. Tiesa, kad pašaukimai ateina iš Dievo. Bet jie bręsta mūsų šeimose, mūsų tarpe. Atmosferą gi tam brendimui sudaro visi. Tėvai neretai pareiškia, išgirdę sūnaus susidomėjimą dvasiniu luomu: "Ar tu manai, kad būsi laimingas? Tu vargiai išsilaikysi. Dar palauk, kol užaugs ir pamatysi gyvenimą. Pirma gerai pagalvok ir t.t." Kiek yra tokių tėvų, kurie, nujausdami savo sūnaus palinkimą į kunigystę, "parenka" jam iš anksto studijų šaką, profesiją, net geriausią universitetą, kur jam reiktų studijuoti? Jei seniau tėvai siųsdavo vaikus į seminariją be pašaukimo, tai šiandien jie nuėjo į kitą kraštutinumą, kur seminarija ir vienuolynas jau išskiriami iš jų vaikų ateities pasirinkimo. Kalba arba dažnai neišsakytas nusiteikimas parodo, kad ir mumyse išsiskverbė sekuliarizmo, pragmatizmo ir materializmo dvasios antplūdis (žr. Harvey Cox, *The Secular City*). Iš šių visų "izmų" plaukia vertybių skalės, kurios paprastai palaidoja pašaukimą dar jam nespėjus nė pasirodyti.

Per dažnai tik negatyvus pašaukimo suvokimas yra kita daugelį atbaidanti priežastis. Į klausimą: "Ar daugumai pašaukimas pirmiausia primena negatyvų visko palikimą, atsisakymą ir t.t." jaunimas atsako: "Dauguma žmonių taip mano, ir už tai nepripažįsta savo pašaukimo, nors jį ir turi". Sekantį klausimą sau kelia pats jaunimas: "Kodėl daugiau žmonių neina į vienuolynus?" Atsako: "Nes jie mano, kad turi viską visiškai palikti".

Kituose kraštuose rūpestis pašaukimais yra gyvas ir tarp pasauliečių krikščionių. Prisimename tarptautinį Serra sąjūdį, kuris turi virš 10,000 rinktinių narių, susiorganizavusių 225 klubuose. Sąjūdis įsikūrė 1935 m. Seattle, Washington. Šiandien jo veikla paplito 100 vyskupijų JAV ir šešiuose kituose kraštuose.

Serra yra savanorių pasauliečių sąjūdis, į kurį įsijungia vadovaują darbininkai, profesionalai. Jie siekia: 1) puoselėti pašaukimus bei tuo tikslu pagelbėti auklėti jaunimą ir 2) skleisti katalikybę per pastovias draugystes katalikų tarpe.

Sąjūdžio nariai kreipia daug dėmesio ne tik ugdyti pašaukimus į kunigus, bet taip pat formuoti pasauliečius katalikus. Šian-

dien ne tiek apologeto kalba, kiek gyvenimo pavyzdys yra reikalingas. Veiksmai garsiau kalba už žodžius. Serra ruošia rekolekcijas, kursus, skatina narius aplankyti seminarijas, susipažinti su klierikais. Nariai skatinami veikti savo geru pavyzdžiu, kelti pašaukimų ir Bažnyčios reikalus.

Kiekvienam klubui vadovauja žmogus su patirtimi, pajėgus, balansuotas ir uolus apaštalas. Jis dirba be atlyginimo. Dažnai tėvas šeimoje. Dvylika kitų kvalifikuotų savanorių sudaro tarptautinį komitetą. Jie nustato ir aiškina sąjūdžio nurodymus. Jie veikia vyskupų priežiūroje. Savo veikloje jie siekia sukelti sąmoningą susidomėjimą pašaukimais, kad kiekvienas narys būtų vertas krikščionio vardo.

Ką jie veikia? Ruošia parodas pašaukimų tema. Užima bei sudaro programas Mišių patarnautojams. Gamina filmus. Jaunimą nuveža į seminarijas. Gimnazijos mokiniams skelbia konkursus pašaukimų temomis. Apjungia kunigų ir vienuolių tėvus. Išskaičiuojama per 80 įvairių veiklos sričių. Kiekvienas klubas pasirenka sau veiklos sritį pagal esamą reikalą. Serra yra įjungta į Popiežiaus Pašaukimų Sąjūdį.

Kas dar būdinga Serra sąjūdžiui? Vadovai kreipia daug dėmesio į tvirtą narių paruošimą, išgilinant į katalikų principus. Kardinalas Stritchas kiekvienam klubui linkėjo tapti "katalikiškų principų universitetu". Pasyvių narių ši organizacija nepripažįsta. Kiekvienas narys turi būti aktyvus. Tai nėra finansams rinkti organizacija.

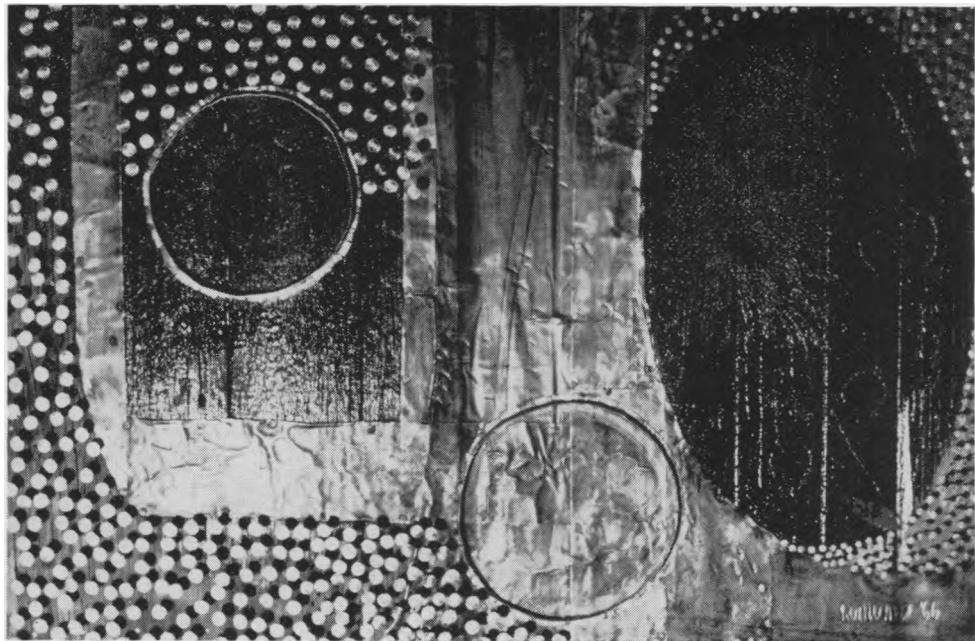
Iškėlėme reikalą dirbti dėl pašaukimų. Kaip atsakysime? Tenkintis pasiūlymu ir diskusijomis negalime. Siūlome: 1) stebėti dabartinę padėtį, spręsti ir tada eiti prie konkrečios veiklos; 2) ieškoti mums visiems bendro sprendimo šiuo klausimu ir visiems kartu eiti į darbą; 3) surasti entuziastų darbuotojų pašaukimų reikalui, kurie apjungtų visų pastangas; 4) nustatyti aiškią programą savo tolimesniam veikimui.

Išeitį iš dabartinės pašaukimų dilemos tikriausiai galime rasti. Pirmiausia vertėtų ieškoti giliųjų dabartinės padėties priežasčių ir tada nuosekliai eiti prie sprendimo bei veiklos. Tame darbe, šalia kunigų ir vienuolių, pasaulietis krikščionis gali atlikti labai svarbią rolę.

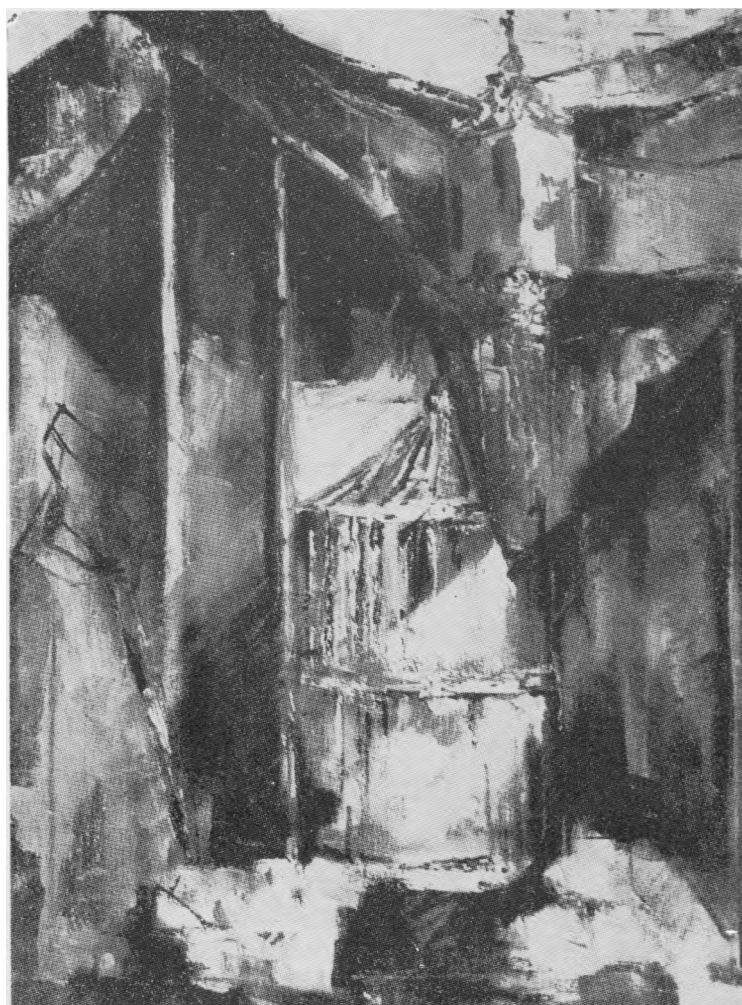

R. RENKAUSKAITĖ, TORONTO, KANADA —
“KATĖS”.

Iš Pasaulio Lietuvių Jaunimo
Kongrese suruoštos jaunųjų
dailininkų parodos Čikagoje,
Jaunimo Centre, šių metų
birželio 25 - liepos 10 d.

R. JUKNEVIČIUS, TORONTO, KANADA — “AŠ GALIU MATYTI PRO SAVO
LANGĄ”.

R. LANIAUSKAS, CLEVELAND, JAV — "PALAPINĖ"

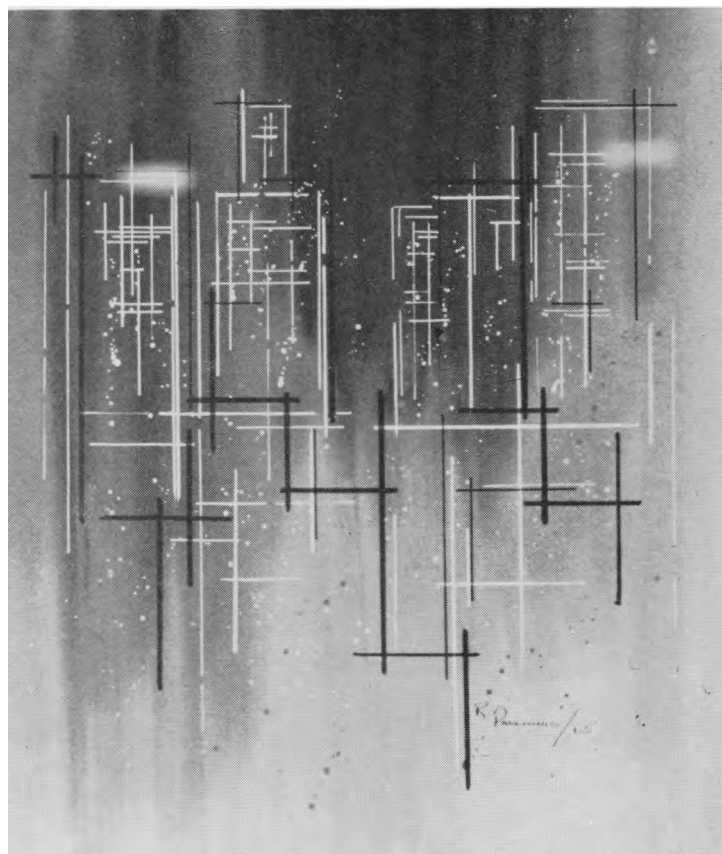
D. KOLBAITĖ, ČIKAGA, JAV — "MIESTAS SAULĖJE".

J. GRABOŠAS, MALARTIC, QUE., KANADA — “IVAIRENYBĖS”

A. M. VEKTERYTĖ, TORONTO, KANADA — “MĖLYNAS
BERNIUKAS”.

D. PAULIONIS, ST. CATHERINES, KANADA — “MIESTAS SAPNE”.

B. BULOTAITĖ, ČIKAGA, JAV — “SLOGUTIS”.

Ugdyti pašaukimus yra visos krikščioniškosios bendruomenės uždavinys. Tai turi būti siekiama pirmoje eilėje tikrai krikščioniškai gyvenant.

II Vatikano Susirinkimo dekreto apie kunigų formavimą.

ANKETA DVASINIŲ PAŠAUKIMŲ

Pasidalinus nuomonėmis ir patirtimi, problema neišsisprendžia savaime, bet bendru svarstymu ji taps suprantamesnė, lengviau ir tiksliau išsprendžiama. Iškeltajai pasaulimų problemai spręsti pravedame šią anketą. Prašome kunigų, vienuolių, jų tėvų ir kitų pasauliečių atsakyti į anketos klausimus ir juos pasiųsti "L. L." redakcijai iki šių metų gruodžio 31 d. Atsakymai bus paskelbti žurnale; tik į visiems skirtuosius klausimus atsakiusiųjų pavardės bus paminėtos, nebent kas išreikštų pageidavimą jo pavardės neminėti.

Visiems

1. Kokia, Jūsų nuomone, yra svarbiausia pašaukimų stokos priežastis lietuvių visuomenėje?
2. Kaip tą pašaukimų stoką pašalinti?
3. Ar, Jūsų nuomone, šiuo metu išeivijoje užtenka lietuvių kunigų, vienuolių? Ar jie nėra apėmę per didelį darbo lauką? O gal kuriose nors srityse jų pagalbos trūksta?
4. Spaudoje pasirodė nusiskundimų, kad ne visi naujai išventinami kunigai skinami pastoracijai lietuvių tarpe. Kokia yra Jūsų patirtis? Kaip padėti pataisyti?
5. Šiame "L. L." numeryje kalbama apie kai kuriuose kraštuose įsteigtas organizacijas dvasiniams pašaukimams ugdyti: Motina M. Aloyza rašo apie teresietes, o Gediminas Kijauskas, S. J., apie Serra sąjūdį. Ar, Jūsų nuomone, nevertėtų ir lietuvių išeivių tarpe steigti panašaus pobūdžio organiza-

KLAUSIMU

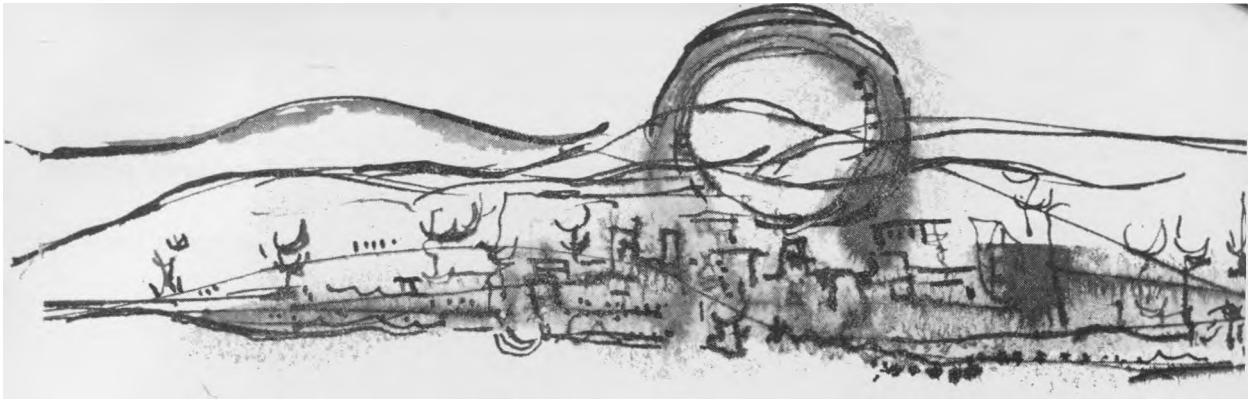
cijos ar sąjūdžio? Jei ne, kodėl? Jei taip, kokių būdu jis turėtų būti organizuojamas ir kokią veiklą jis turėtų išvystyti?

Kunigo, vienuolio ar vienuolės tėvams

1. Kokia buvo Jūsų pirmoji reakcija, kai sužinojote apie savo sūnaus, dukros sprendimą tapti kunigu, vienuoliu, vienuole?
2. Prabėgus ilgesniam laikui po to, kai Jūsų sūnus (ar duktė) tapo kunigu, vienuoliu (ar vienuole), Jūsų nuomonė apie kunigo, vienuolio (ar vienuolės) pašaukimą: a) pagerėjo, b) pablogėjo, c) liko tiek pat bloga, d) liko tiek pat gera. Prašau paaiškinti kodėl.

Vienuolei, vienuoliui, kunigui

1. Kokios aplinkybės padėjo Jums Jūsų pašaukimą atrasti ir išugdyti?
2. Ar pasitaikė kliūčių Jūsų pašaukimui įgyvendinti? Jei taip, kokio pobūdžio?
3. Kaip žvelgėte į savo dabartinį darbą — ar esate patenkintas?
4. Ar maždaug taip įsivaizdavote savo darbą, apsisprendamas tapti kunigu, vienuoliu ar vienuole?
5. Kokia yra lietuvių kunigo išeivio pastoracinės situacija?
6. Kuo galima būtų kunigo išeivio pastoracinę situaciją labiau įprasminti?
7. Kokie nauji reikalavimai kyla kunigui, vienuoliui ir vienuolei Vatikano II Susirinkimo nutarimų išvadoje?

1

*Iš po nakties ties miestu dar truputis mėnulio:
Negyviem antenų, stagaram tai patsai švelniausiasis pjautuvus;
Niekad nepirkite, pirma neišmėginę.*

*Esame iš daugelio rasių vieninteliai, kurie dar gebam atsiminti
Kaip kino ekrane, kaip nučiupinėtuos knygų puslapiuos,
Atverstuose rudenį, kai pasidaro pilka gatvėse.
Arba taip, kaip vaikystę ant kalno.*

*Praeitis ant storo, neobliuoto stalo
Kreida užrašo vis intimesnius ženklus.
Vaiduokliškas apypietės laikrodis
Išmuša mūsų zirzėsi greitomis apleistose trobose.
Tvenkiniui atsimerkė saulėtekio akys.*

2

*Grindinys negailestingai kvepia šviežiai nukankinta žole. Jie
Pailsėdami atlipa į trečią aukštą, vaiduokliai.
Vaikai deda į šalį žaislus: kas kitas taip pralinksmins?
Jų veidai iškirpti iš kljus paleidusio albumo,
Plaukai kvepia pigesniuotu Nodelfeino brilijantinu,
Ir jie visai neturi rankų pasibelsti.
“Žiūrėkime į vienas kito seną ilgę
Aukštai šakose, po kuriom pravažiuoja vežimai”.*

*Bet leiskim tart žodį mirusiems, kurie mus taip gerai pažino.
Tą naktį staugė vilkai. Ji kliedėjo apie Petrines
Pašventory su baltu drabužiu. Už lango
Verkė senas kaimynas iš Pajevonio mėnulis.
Arba kai senos rankos, rankos drungno vėjo ir žarstomo smėlio,
Žarstė langą, pro kurį, kai dar nebuvo nukirsta akacija,
Ant grindų mėnesiena, lopšyje baimė.*

*Jis keldavosi imti kūdikio ant rankų,
Jo mirtis buvo viena nepabaigiama kankynė.*

*Tolimas kelias per kalvas bričkute,
Tolimas kelias vežėčiomis į pašventintas kapines,
Tolimas kelias.*

Albinas Baranauskas 1956 m. laimėjo “Aidų” premiją “Sniego platumos” novelių rinkiniu, o 1964 m. — “Draugo” premiją savo romanu “Karklupėnuose”. Periodinėje spaudoje pasirodo ir jojo eiliuotos kūrybos.

Iliustracijos — Giedrės Žumbakienės.

ŠEŠI TREMTINIO ATODŪSAI

ALBINAS BARANAUSKAS

4

*Kas iš jūsų dar atmena, į kur vėjas pievaitėse lenkdavo žolę?
Dulka, dulka vėžės per kaimus, įrėžtos
Pritemusioje ispaniškos spalvos vizijoje.
Pas duris susėdę krautuvininkai tingėdavo, tau įėjus, atsikelti,
Iš tolo kvepėdavo jomarko lauktuvės.
Žolė.*

*Pro trobikės langus, beveik kaip ir užstotus alyvų,
Prieš iš baimės pabalusių vaikų akis,
įsmeigtas į ūkanotą tvankumos akiratį,
Dulkančiu keliu atrieda tankai.*

Vėjas iš rytų, rytys skverbiasi pro pamatus, gatvėse sniegas.

5

*Uždainavo užšalęs aludės langas,
Siūbuoja vakaras ant rogėm išvažinėto kiemo,
Ledo ašaros dainuoja tamsiais eglių balsais
Apie užpustytus išsekusius skruostus,
Apie sėdinėjimą užstalėse, veltui belaukiant,
Apie pasenusių, bedančių bėrių pas barjerą išbarstytas avižas.*

*Per ežerus ir pro vėjo malūnus, taip tyliai,
Aistiškinės girios dvelktelejimas*

6

*(Dulkių alsavimas ir liepos žydėjimas.)
“Sudiev, sudiev, varpeliai žvanga,
Vežikas dedasi kepurėn Marschbefhl’i’*

MEILĖS KANČIA

9 - Meilė gyvenimo ir literatūros šviesoje

ALFONSAS GRAUSLYS

Jei kas paklaustų, kuris yra aiškiausias ženklas, iš kurio galima atpažinti į žmogaus širdį įžengusią meilę, atsakytume — tai kančia. Todėl daugeliui meilės aptarėjų, meilė ir kančia — tai beveik lygia-reikšmės sąvokos. “Jei myliu,... tai visą skausmų pasaulį imu ant savęs. O, meilė — tai paplitusi žaizda” (Rustaveli gruzinų poema iš XII-ojo šimtmečio). “Kas yra meilė? Tai ašaros. Jūs verkiate, taigi mylite” (prancūzų rašytojas Sainte-Beuve, XIX amž.). Iš tokių meilės aptarimų seka išvada, kad tas, kuris nėra kentėjęs mylėdamas, labai klysta galvodamas, kad jisai mylėjo. Ši meilės kančia, nėra vien nelaimingos meilės ženklas, nes ir laimingiausioje meilėje yra užtenkamai priežasčių ir progų kentėti. Kančia — tai šešelis, kuris lydi kiekvieną tikrą meilę.

MEILĖS KANČIOS PRIEŽASTYS

Vienos tų priežasčių yra bendro, o kitos labiau apčiuopiamo pobūdžio. Viena tokių bendro pobūdžio meilės kančios priežasčių tekankina tik labai švelniai jaučiančius žmones. Tai kančia tų, kurie jaučia, kad tikroji meilė yra reta ir todėl žmogus tik ilgisi meilės, jos nori, bet iš tikro ir patysai meilėje apsvilia ir kitus apvilia. “Kas ištengia mylėti? Kas tai gali?” — klausia R. M. Rilke, vienas iš subtiliausių pasaulio vokiečių poetų. Į tą klausimą jis pats duoda atsakymą: “Iki šiol niekas”. Tai vien rinktinių sielų kančia, kai tuo tarpu didžioji dauguma pasitenkina paprastu vienas kitam patikimu ar net bet kuriuo meilės pavidalu dvel-

kiančiu suklautojimu. Šią kančią turėjo jau išgyventi ir muzikas F. Šubertas, kurs savo dienoraštyje 1820 m. kovo 27 d. yra rašęs: “Niekas nepažįsta kito kančios ir niekas nesupranta kito džiaugsmo. Visada tikima, kad einama vienas į kitą, o tuo tarpu visada einama tik šalia vienas kito. O koks skausmas tam, kuris tai pažįsta”. Tai dar skausmas tų, kurie dvasinės vienvės išgyvenimo baisumą savyje nuolat nešioja ir kurie drauge mato, kad tokios gilios meilės, kurios širdis ilgisi ir kuri viena tegali tos vienvės kančią palengvinti, pasaulyje beveik nėra.

Prie bendro pobūdžio meilės kančios priežasčių priskaitome ir savimeilę, per kurią du žmonės nelengvai tegali vienas kitą suprasti ir todėl susiderinti. Iš viso reikia pasakyti, kad, jei meilės vienas kitam tiek nedaug, tai todėl, kad visi, ar tai junta, ar ne-junta, temyli save. Tik neskaitylingi tikros meilės kitam spinduliai, teprasiveržia pro kietą savimeilės kiautą. To negana, nes savimeilės apsėstas žmogus tekalba tik viena sava kalba ir todėl kito, kad, regis, ir artimiausio žmogaus, kita kalba kalbančio, jis negali suprasti. Jei dviejų žmonių meilė yra didelė, tada stengiamasi kitą pusę suprasti ar bent ją pilnai išklausyti. Jei meilė nėra didelė, tada net nenorima išsitempti ir vargti, kad kitą suprastų. Šis nesistengimas vienas kito elgesio pagrindus ir mišlingumą išsiaiškinti ir suprasti veda į tai, kad jų tarpe nuolat pasilieka tam tikras svetimumas, ne-jaukumas, kuris, tartum dva-

sinis pašinas, glūdi jautresnės pusės sąmonėje. “O! šis skausmas gilus, kaip mirtis — junti, kad nesi suprastas to, kurį myli” (P. Aguetant). Šis nesistengimas vienas kitą suprasti virsta naujos meilės kančios priežastimi, tuo nusi-vylimu, kai nesulaukėme iš mylimo asmens to, ko tikėjome. O juk “kiekvienam nusi-vylimu, kuriuo mus mylimas žmogus apvilia, jis išspaudžia erškėtį į širdį... Tik būtybė, kuri tas dvasios žaizdas pagamina, jų nemato ir jaučiasi nekalta...” (Z. Maurina). Kaip skaudu, kai nusiviliama ir pamatoma, kad net ir artimiausias mylimas žmogus nėra tasai, į kurį galima būtų atsiremti. Tada mylinčio akių žibėjimas pritemsta ir nuoširdūs išsiskakymo žodžiai neištarti sustingsta lūpose.

Prie bendro pobūdžio meilės kančios priežasčių reikia priskaityti ir tą netikrumą bei baimą, kurie lydi meilę. Šis netikrumas reiškiasi abejonėmis: ar kita pusė myli, ar tik dėl tam tikrų priežasčių meilę nuduoda; ar ji meilėje ištikima, ar jau nesimaišo trety-sis, kuris meilę drumsčia, ir t.t. Šis netikrumas yra labai didelė jautrių žmonių kančia. Netikrumas — tai blogiausias daiktas, kokį besimylintieji patiria. Kartais paprasčiausia, drungniausia moterystė atrodo geresnė (dėl oficialių sudarytų vedybinių kontraktų ir todėl dėl didesnio tikrumo — A. G.). “Netikrumas žaloja viso ko prasmę, apnuodija patikėjimą... Kiekviename paprastame reiškinyje ieškojau paslėptų turinių” (anglų katalikų rašytojas G. Greene). Šis netikrumas, nekartą vaizduo-

tės sukurtas, apskritai imant, nėra vien jos padaras, nes ši netikrumą nekarta įtaigauja žmonių daugumos nepastovumo patirtis.

Ši netikrumą neišvengiamai lydi taip žmogų išsemianti ir kankinanti baimė. Net ir garsūs meilės tyrinėtojai, lygindami meilę su draugyste, sako, kad draugystė yra pranašesnė už meilę ta prasme, kad ji remiasi saugiu pastovumu, kai tuo tarpu meilė nuolat dreba ir bijo.

Čia iki šiol paminėtos meilės kančios priežastys veikia tik jautresniąją porų mažumą, kai tuo tarpu labiau apčiuopiamos tos kančios priežastys pajuntamos visų. Tų meilės kančios apčiuopiamų priežasčių tiek daug gyvenime: tai abipusis ilgėjimasis (jei negali labai dažnai pasimatyti), vienas kito pavydėjimas tretiesiems, meilės įtampos skirtumas, negalėjimas ir norint vienas kitą pilnai suprasti, įvairūs kasdieniniai nesusipratimai ir meilės nustojimas. Tų apčiuopiamų priežasčių meilės kančiai sukelti būna tiek daug, kad galima neįprastų ir keistų posakiu pasakyti, kad viena didžiųjų meilės kančios priežasčių — tai tikros priežasties stoka. Tam paradoksui pagrįsti užtenka prisiminti kad ir pasisakymą prancūzų rašytojos P. Regnier, kuri dėl meilės nepaprastai daug ir labai ilgai kentėjo: „Būti skirtingu nuo mylimo asmens — tai užtenkamas pagrindas kentėti“. Tas viskas kyla iš padidėjusio meilėje jautrumo, kurio tretieji, neišgyvendami, negali suprasti. Ir todėl, anot minėtos rašytojos, „kai jų rankos viena kitą paleidžia, jau jie kenčia kelis žingsnius vienas nuo kito nutolę; kai jie nustoja vienas kitą matyti, tada ir mažiausias atstumas, kuris juos skiria,

virsta tyrais, kuriuose jų nusiminimas klaidžioja“.

Žmonės kenčia iš meilės ir dėl meilės, o kiti kenčia dėl meilės trūkumo, nes „mūsų perpildytoje žemėje daug kam trūksta ne tik kasdienės duonos. Daugeliui žmonių šykštusis likimas neduoda nei draugo, nei brolio, nei žmonos“ (P. Regnier).

Tos visos, ypač labiau mylinčios pusės, kančios, negali neslėgti ir nevarginti mažiau mylinčios pusės. Todėl nekartą, to slėgimo negalėdami pakelti, jie bėga nuo meilės.

Kiekvienas gilesnis jausmas turi savo mįslingą, šaltu protu svarstant, nelogišką logiką. Kitaip sakant, žmogus jausmo itakoje protauja kitaip. Štai kodėl būna ir taip, kad kartais mylinti pusė džiaugiasi kito kančia, ją net dirbtinai sukelia, o ir pati kartais kančios pasiilgsta. Ji džiaugiasi mylinčios pusės kančia, o ypač jos pavydu, tuo būdu meilės irodymą patirdama ir apsnūdusią meilę naujam gyvenimui prikeldama. Bet nekartą tasai dirbtinis kančios sukėlimas gali padvelkti ir sadizmu, nes, įvairūs mums nežinomi jausmai slypi mūsų sąmonėje. Reikia skaitytis dar ir su tuo, kad per didelis ir per saldus nuolatinis vieno ar abiejų meilėje gerumas pradedamas nevertinti; todėl kartais pradedama nesąmoningai norėti kad ir kankinančio to gerumo „pablogėjimo“.

MEILĖS KANČIOS DIDUMAS

Rašytojas F. Dostojevskis, patsai meilės kančias beprotiško pavydo rėmuose patyręs, viename savo laiške rašė: „Meilė turi stiprių džiaugsmų, bet jos kančia gali būti taip baisi, kad būtų geriau visai nemylėti. Meilė ir kančia — tai tas pats.“ Anot Guy de Maupassant, būna meilių, kurioms pa-

sipriešinti nėra jėgų, nes jos stipresnės už mirtį... Tokiai meilei, anot jo, žmogus priklauso „tartum degantis namas ugniai“. Aišku, kad tokiomis atvejais, virsdamas meilės belaisviu, žmogus neišvengiamai pasidaro ir meilės kankiniu. Turėdamas tą visą galvoje, kiekvienas sutiks, kad „vienintelis bandymas — tai nustojimas mylimo asmens“ (V. Hugo), nes tai pati didžioji meilės kančia ir tos kančios viršūnė. Šis nustojimas įvyksta per nelaimingą ar nelaimingai vienam besimylinčių pasibaigusią meilę arba per mylimo žmogaus mirtį. Pirmojo atvejo kančią galima nusakyti šiais žodžiais: „Padėtis, kurioje žmogus netikėtai pasijunta neesąs mylimas, pagimdo jausmą, panašų į mirties merdėjimą arba į tą siaubą, kuris kyla pas nelauktai savo motinos apleistą vaiką“ (dr. Th. Reik). Mylimo gi žmogaus mirties pagaminto mylinčiajam skausmo didumas yra taip baisus, kad galima tvirtinti: „Tam, kam tu negali pažvelgti į veidą — tai ne tavo asmeninė, bet mylimo tvarinio mirtis“ (Fr. Mauriac). Todėl tikrai mylintis verčiau sutiktų patsai mirti, negu matyti mylimą žmogų mirusį.

Kad suprastume meilės, ypač nelaimingos meilės, kančios baisumą, imkime keletą pavyzdžių iš rašytojų ir menininkų gyvenimo. Štai prancūzų poetas Gerard de Nerval (1855) įsimyli į aktorę Jenny Colon. Tai ištekėjęs už kito, poetas, kurs jai aukojo savo kūrybą, po trijų metų protiniai pakrinka. Po keturiolika gyvenimo metų, to pamišimo slegiamas, kad ir su pragiedrėjimo tarpais, jis baigia gyvenimą savižudybe. Rašytojo Viktoro Hugo brolis, irgi rašytojas, įsimyli tą pačią moterį, kaip ir jo brolis. Tai ište-

kėjus už Viktoro, jo brolis, vestuvinės puotos metu išeina iš proto ir, pagyvenęs keliolika metų psichiatrinėje ligoninėje, nepagijęs, ten miršta. Štai čia dar pora moterų. Prancūzų rašytojo kataliko P. Claudel sesuo Kamilė, didelio menininko skulptoriaus A. Rodin mokinė ir pati talentinga skulptorė, pamilusi savo mokytoją ir per penkiolika metų jo suvedžiota, turėjo apšalti ji, kai tasai pasirinko kitą moterį. Šis išgyvenimas taip paveikė ją, kad, išvežta psichiatrinės ligoninės, trisdešimt metų ten išgyvenusi ir dvasinės pusiausvyros neatgavusi, mirė. Čia dar suminėsi me prancūzų rašytoją Paula Regnier, išitikinusią katalikę, kuri, jos mylimajam mirus ir po mirties paaiškęs, kad tasai jos visai nemylėjo, dar keliolika metų vis mylėdama ir labai kentėdama, paskutiniam pasauliniam karui pasibaigus, tragiškai baigė savo gyvenimą. Tai vis pavyzdžiai, kurie rodo, kad kai kada meilės kančios gali būti taip didelės, kad žmogus, kaip toji lempa, į kurią paleidžiama per stipri elektros srovė, perdega.

Tiems, kuriems tokios nepakeliamos meilės kančios yra visai nesuprantamos, reikia priminti, kad apskritai į kančią ar į tam tikros kančios rūšį kiekvienas žmogus skirtingai reaguoja. Tasai reagavimas priklauso nuo žmogaus jautrumo laipsnio. Jau bendrom sąvokom kalbant yra žmonių nejautrių, jautrių ir liguistai jautrių. „Kai vienas išsieikvoja nusiskundimais (ir nurimsta — A. G.), tai kitas užtrokšta tylėjimu“ (P. Regnier). Reikia žinoti, kad kiekvienas žmogus tegali pakelti tik tam tikrą jam skirtą kančios kiekį, nors šiaip žmogus daug daugiau pakelia, negu mano. Štai kodėl vieną, regis, sugniuždo nedidelė kančia, ki-

tas gi labai didelius smūgius atlaiko, ištengdamas juos paslėpti po šypsenos kauke. Kančios didumo laipsnis priklauso taip pat ir nuo žmonių vaizduotės gyvumo ir liguistumo, kuri, kančią sutirštindama ir padidindama, neleidžia jos jokių protavimų praskiedinti ir palengvinti.

ŠIOS KANČIOS PRASMĖ

Pesimistai temato meilėje tik kančią. Anot Rilkės biografės Ch. Assann, „meilė yra kankinantis jausmas, kurs pagaliau palieka žmogų nepatenkintą“. Reiškia, meilė — tai kančia, kuri, ilgą laiką banguodama, nieko teigiamo ir šviesaus neduoda. Optimistai gi ir tie, kurie meilę brangina, randa meilės kančios įprasminimą. Šv. Augustinas, kalbėdamas apie antgamtinę meilę ir kančią dėl jos, skelbia tos kančios įprasminimą; jo žodžiai tinka ir erotinės meilės kančiai įprasmininti, būtent: „jei mylima, nekenčiama, o jei ir kenčiama, tai pati kančia mylima“. Tikram meilės brangintojui ir jos pagaminta kančia pasidaro brangi. Tai patyrė jau kelis kartus čia suminėta P. Regnier. Ji sako, kad „būna atsitikimu, kad meilė, dviem dvasia giminigiams žmonėms, virsta tikrenybe — tokiems, kurie aiškiai regiškai vienas kitą atpažįsta kaip dvi visumos dalis, kurios tam sutvertos ir skirtos, kad susijungtų. Kai tačiau, jų dviejų susitikimas pervėlai įvyksta, kai aplinkybės ar pareigos jiems kliudo suartėti, jie, tartum kardu atskirti ir sužaloti, kenčia nepagydomą skausmą. O betgi, tasai palaimintas skausmas jiems brangus, nes žmogus, kuris myli, nežiūrint visų skausmų, savo meilės neatsizada ir nenori būti iš jos išlaisvintas“.

Kaip dvi medžio rūšys, įskiepijimu, taigi įpjovimu,

sujungiamos, taip ir širdys turi būti kančios sužeistos, kad galėtų pilnai meile suaugti. Jei meilė ir apmokama kančia, tai toji kančia meilę subrandina, nes širdį pagilina. Todėl tikra meilė be brandinancios ją kančios neįmanoma. „Žmonės, kuriuos mylime, turi kentėti ir kenčiame per tuos, kurie mus myli“ (G. Flaubert).

Ypač klysta tie, kurie iš meilės tikisi ir laukia vien nesudrumstos laimės. Tokie nepažįsta nei meilės, nei žmogaus prigimties. Jei nėra jokių žmogiškų ryšių, kurie būtų apdrausti nuo kančios, kodėl nuo jos turėtų būti apdrausta meilė?! „Ak, meilė nėra tam, kad mus padarytų laimingais; aš manau, kad ji yra tam, kad mums parodytų, kiek stiprūs mes esame pakelti kančią“ (H. Hesse). O pagaliau juk viskas, kas vertinga, kuo nors apmokama ir tuo brangiau, kuo daiktas vertingesnis, tai ir tikra meilė, jei tik ir truputį padėtų sušvelninti labiausiai kankinantį dvasinės vienatvės skausmą, ar ji nebūtų verta kančia apmokėti?

Kankinlmasis dėl tikros meilės yra kanknlmasis dėl dvasinės vertybės, kuris, paabrėždamas žmogaus dvasingumą, jį ugdo. Kas vertina vieną dvasinę vertybę, tas ruošia save branginti ir kitas dvasines vertybes.

O ir patsai nerimavimas, rūpinimasis ir kankinimasis meilėje dėl kito žmogaus, taigi, bent dalinai savęs pamiršimas ir kitam atsivėrimas, kerta egoizmo šaknis, tą nekrikščioniškiausių jausmų šaltinį, ir apskritai paruošia žmogų artimo meilei. O kas atsiveria mylimam žmogui, o vėliau artimui, iš to galima tikėtis ir atsivėrimo Dievui.

Kas tad nenori nei kiek dėl
(nukelta į 386 puslapį)

KETURIOS ŠEIMOS KOLONOS

PRANAS RAZMINAS

Šeima laikosi ant keturių pagrindinių kolonų: religinės, tautinės, dorinės ir socialinės.

RELIGINĖ KOLONA

Religinis momentas šeimoje yra pagrindinės reikšmės. Labai būtų sunku rasti harmoningą šeimą, kur religinis momentas ne visų vienodai yra priimamas ir įvertinamas. Kad ir didelė būtų kurios nors vienos pusės tolerancija antrajai pusei, tačiau vis tiek atsirastų tam tikrų šešėlių, kurie temdys šeimos laimę. Reta laiminga šeima, kur vyrauja įvairios religinės nuotaikos; reta laiminga šeima, kur susiduria dvi konfesijos arba kur neatstovaujama jokiai konfesijai. Jaunoji karta tada pastatoma į didelius bandymus, dažnai tragiškai besibaigiančius. Joje atsiranda gera dirva indeferencijai ir ateizmui, o jei ji ir suranda kelią į šviesą, tai jau čia veikia kiti veiksniai, kurie nesiriša su tėvų įtaka. Tad tėvų ir bręstančio jaunimo santykiuose religija yra tas cementas, ku-

ris duoda šeimai patvarumą bei kilnumą.

Tačiau, kaip jau daugelis pastebėjo, lietuviškoji šeima tremtyje nepasižymi didesniu religingumu, nors save laiko religinga. Norėtuši konstatuoti, kad lietuviškoji šeima, keliaudama per pasaulį, šiuo atžvilgiu nei nieko neprarado, nei nieko neišmoko, o tėvai, vyresnioji karta, savo bręstančiam jaunimui pasilieka ir toliau skolinga. Taigi, šeimos religinė kolona, nors ir nekel-dama įkyraus rūpesčio, pasilieka ir toliau gyva problema mūsų tremties tėvų ir jaunimo ypatingų uždavinių situacijoje. Kai laukiama, kad jauni-mas eitų tėvų pėdomis, tai reikia pripažinti, jog tėvai per maža kreipia dėmesio į religinės kolonos spragas.

TAUTINĖ KOLONA

Apie tautinę šeimos koloną galima būtų daug kalbėti. Tiesa, apie ją dabar labai daug rašoma ir kalbama. Pasirodė stambūs ir reikšmingi darbai, tačiau jais labiau domisi ir taiko praktiškajam gyvenimui

vyresnioji karta, kuri ir šiaip gyvai reiškiasi tautinės kolonos veikloje. Bet truputį sunkiau su jaunimu, kurio tremties uždavinių supratimas kai kur gyvai kertasi su tuo, ką pasiūlo vyresnieji. Tačiau čia gerokai kalti ir vyresnieji, kurie dažnai per juodai nudažo lietuviškosios veiklos neigiamąsias puses. Senojoje tėvynėje tautinės problemos kristalizavosi kitokiose aplinkybėse. Pasiblaškęs jaunuolis vis vien atsisėdavo šalia savo tautos vyresniojo, kur jis ir nenoromis turėdavo bręsti ir mokytis valstybingumo bei gyvenimo logikos, kuri yra kietesnė už patį logikos mokslą. Tremtyje yra taip pat galimybių mokytis valstybingumo ir kitų tautinių dorybių, tačiau pašalinės neigiamos įtakos sumenkina ir didelių pastangų rezultatus. Taip palengva atitrūkstama nuo tautos rūpesčių ir vyresniųjų. Jaunuolis mokosi ir toliau, bet daugiau iš tų, kurie jam viršininkauja, su kuriais jis kiekvieną dieną susitinka. O šie gali būti ir priešingų nuotai-kų bei aspiracijų. Čia jaunu-

lis ne visados atsispirs priešingiems įtaigojlimams.

Kai kurie mūsų jaunuoliai sukuria šeimą, nesulaukę nė devyniolikos metų. Per ankstyvos vedybos, nors ir tos pačios tautos partnerių, nėra palankios tautinio išlikimo reikalui. Tai kaip ir paukštis, per anksti išskridęs iš saugaus tėvų susukto lizdo. Jie dar pilnai nepasisavinę tautos tradicijų, dar gerai nepažinę tautos kultūros. Žinoma, kad ir labai jauna šeima, badu nemirs šioje šalyje, jei tik viena duona gali būti gyva.

Nenorėjęsi prieštarauti patarlei, kuri sako: „Nesigailėsi anksti kėlęs ir anksti vedęs“. Bet ši patarlė susiformavo normaliose tautos gyvenimo aplinkybėse. Tos problemos ten ir nebūta. Ten nebuvo pavojaus atsiskirti nuo tautos kamieno ir pasimesti.

Mišrioje šeimoje jaunimas kenčia tikrą tautinį badą. Jis dažnai nežino, į kurią pusę linkti. Jis neturi prisirišimo prie jokios šalies. Apskritai, jis neturi stipresnių ryšių nei su viena tautybe. Argi jis nebus jaunystėje girdėjęs aštrių tėvo ir motinos pokalbių ir priekaištų vieno kitam? Į klausimą, kuriai jis tautybei priklauso, atsakys: „Mano motina lietuvė, tėvas lenkas, o aš... amerikietis! Kai kada jis bus lietuvis, kai kada lenkas, bet ilgiausios gyvenimo distancijos bus užpildytos betautinio gyvenimo rūpesčiais. Mišrių šeimų vaikai kuria savo šeimas tik pagal sutikto asmens patikimą, neklausdami, kurios tautos antroji pusė. Tautinė kolona, į kurią remiasi kalba, istorija, papročiai, charakteris, jiems beveik neegzistuoja.

Mišrioje šeimoje dažnai kovoja dvi priešingos jėgos už jaunąją kartą, nesileisdamos į jokių kompromisus. Laimi stipresnės asmenybės bei vie-

nos kurios pusės stipresnis tautinis sąmoningumas, prasi-veržias net iki šovinizmo. Tad beveik visos mišrios šeimos nurašomos į tautos nuostolius. Tėvų ir bręstančio jaunimo santykiuose tremtyje tautinė šeimos kolona yra tas ugnies stulpas, kuris turi dvasinės jėgos, galinčios ir po ilgų klajonių sugrąžinti išblaškytus tautos vaikus atgal į tėvų žemę.

MORALINĖ KOLONA

Labiausiai tėvų ir bręstančio jaunimo santykius ardo moraliniai nesklandumai: skyrybos, neištikimybė, girtavimas, apkalbos ir visos aplinkos niekinimas. Kur rasi, sakysim, pašaukimų tokiose šeimose, kur neišgirsti pagarbaus žodžio apie dvasiškį, apie krikščionybės kilnumą, kur šeima eina į bažnyčią šventą dieną tik tada, kai turi laiko, kur vyresniųjų riebūs anekdotai yra kasdieninis maistas, jaunuoliams besiklausant. Morališkai pairusiose šeimose nėra prasmės ir ieškoti giedresnių prošvaisčių. Nėra reikalo ir klausti, kokį sunkų išpūdį sudaro valkam moraliniai tėvų nukrypimai. Koks tėvų ir jaunimo santykių vaizdas gali būti ten, kur berniai yra kasdieninė vyro ir moters duona, kur vienas keikiasi, o kitas verkia, kur vienas nusigėręs parsirioglina, trankydamas duris, o kitas verkia, apsikabinęs vaikus. Gal tai nėra dažnas vaizdas tremtinio šeimoje? Bet perskyros ir nauji susigrupavimai neįvyksta po švelnaus, rimto pasikalbėjimo prie šeimos stalo, girdint ir stebint kitiems nariams. Dažni išgėrimai ir nusigėrimai yra visa to rimta pradžia. Tiesa, gali ir niekas iš šalies neprisidėti prie šeimos tragedijos. Pati šeima iš vidaus gali imti irti dėl kartais labai intymių dalykų, bet tai tik rodytų jos narių dvasinį nesubrendimą ir

pasiaukojimo stoką. Tačiau beveik neįmanoma, kad to nepastebėtų jaunimas. Kyla klausimas, ar apskritai verta kalbėti apie tėvų ir jaunimo santykius išsigimusioje šeimoje. Juk iš tokios šeimos jaunuoliai neišsineša nieko, į ką jie galėtų atsiremti gyvenime. Gal būt, liūdni jaunų dienų prisiminimai galėtų juos paskatinti siekti gėrio, kurio pasigedo tėvų namuose. Bet tai nebus joks tėvų laimėjimas. Matydama duktę, kaip motina kenčia nuo morališkai smunkančio tėvo, galimas dalykas, labai bus atsargi su ieškančiais jos draugystės vyrais, bijodama pakartoti motinos istoriją. Tas pat būtų galima pasakyti ir apie sūnų, kurio motina blaškosi svetimų vyrų glėbiuose. O nuo jaunimo akių sunku pasislėpti, nes jis juk pirmiausia mokosi stebėjimu.

Labai dažnai motinos sutaria su dukterimis, o tėvai su sūnumis materialiniuose dalykuose, bet tuojau pasireiškia priešingumai, kai užkliudoma jaunesniosios kartos dvasinės aspiracijos. Nebus didelio ginčo ir dėl skonio, nes tai nėra esminis dalykas, bet tuojau bus susikirsta dėl kalbos, idėjų, moralinių dalykų. Sakysim, šiuo metu dukteriai ar sūnui bučiuotis su mergaite ar berniuku, kurie kažin dar kieno bus vyras ar žmona, yra tiesiog „natūralus“ dalykas, kai tėvui ar motinai tai reiškia jau stiprų angažavimąsi, nekalbant apie galimą neigiamą moralinį atspalvį. Tėvai čia su savo pastabomis neranda vietos. Jų atsakymas bus panašus į šį: „Mes nieko blogo nedarome. Mes tik bučiuojamės!“ Žinoma, po mėnesio kitą jau kitas bučiavimosi partneris. Ir su tuo partneriu nieko blogo... Gal kas ir pateisins šluos meilės pareiškimus, bet tai yra vis tiek pavojingas ke-

lias, kuris veda į jaunystės nusidėvėjimą, o vėliau ir į su kelintuoju ar kelintąja sukurtos šeimos ryšių palaidumą. “Ši nemoka manęs taip bučiuoti, kaip anoji mane bučiuodavo...” Iškilis ir meilės klausimas, bet laisva jaunystė bus palikta beverkianti už durų...

Ir taip begalės probleminių klausimų šeimoje, kurioje bręsta busimosios žmonos ir busimieji vyrai. Akylus tėvai erzinsis, viešai pareikš savo nepasitenkinimą, bet atsakymas spontaniškas: “Mes nieko blogo...”

SOCIALINĖ KOLONA

Šis momentas, gal būt, nėra toks svarbus šeimos santykiuose, bet nebūtų galima laikyti ir visai nereikšmingu. Nėra tas pat, ar šeima bus turtais pertekusi, ar galo su galu nesuvedanti, visko stokojanti ir susirūpinusi dėl sotesnio duonos kashnio. Varginga

šeima dažnai bus gyvenanti tik iš juodo darbo, neturinti giedresnių ateities perspektyvų. Tėvų didžiausias nusiraminimas: atsipūsim, kai vaikai užaugs... Tokia šeima nėra pajėgi pati savo jėgomis daugiau duoti vaikams, kaip tik pradinį mokslą, jei ir už jį nereikia mokėti. Vaikai patys turi skintis kelią į ateitį. Dirbti ir mokytis, žvalgantis paramos iš šalies. Šiaip jau šios kategorijos jaunimas užpildo fabrikus, kaip eiliniai darbininkai, kurie apskritai, kaip ir jų tėvai, sunkiai vargsta. Kitas yra vaizdas tokios šeimos, kuri verčiasi prekyba ar šiaip turi pelningą darbą. Jos vaikai jau turi giedresnių ateities perspektyvų. Tačiau čia, Amerikoje, į veržlų ir ambicingą jaunuolį turtai neturi didesnės reikšmės. Jis sugeba prasisiveržti pro visas skurdo užtvaras ir susikurti sau šviesesnę ateitį. Laimė visai nepalieka dar ir tų, kurie nori būti turtingi, jei jie turi prekybi-

nio judrumo su gera inteligencijos doze. Tad jaunimui čia dar plačios galimybės. Tačiau pradinis išeities taškas yra šeima, kuri šiokiu ar tokiu būdu padeda įstoti jaunuoliui į gyvenimo vėžes. Socialinė padėtis daugiau lėmė senojoje tėvynėje, nors ir ten net našlė motina, stambesnio ūkio daržininkė ar padienė darbininkė, labai stengdamosi, sugebėjo savo gabų sūnų ar dukterį išleisti į aukštuosius mokslus. Tad socialinė padėtis neturėtų iš esmės pažeisti tėvų ir bręstančio jaunimo normalių santykių. Tie santykiai, atrodo, gali būti labiau pažeidžiami šeimose, kur vyrauja materialinių gėrybių perteklius.

Užsklendžiant šį kelių minčių rašinį, norėtusi pasakyti, kad šeimos problemos yra amžinos problemos. Pilnas jų išsprendimas nėra įmanomas, tačiau vargas tai šeimai, kuri nėra atsirėmusi į tas keturias stiprias granitines kolonas.

VEDYBOS AR VIENUOLYNAS?

Daug kartu esu girdėjusi, kad jeigu tikrai nori Dievą mylėti ir Jam iš visos širdies tarnauti, tai turi stoti į vienuolyną. Bet ar aš negaliu tiek pat Jo mylėti ir Jam iš visos širdies tarnauti, jeigu pasirenku vedybinį gyvenimą?

Kiekviena meilė luome galima Dievą mylėti ir Jam iš visos širdies tarnauti. Bažnyčios šventųjų sąrašas yra ne tik vienuolių, bet daug ir kitų įvairiausių profesijų žmonių, ir vedusių ir nevedusių. Jeigu sakoma, kad vienuolynas yra tikresnis kelias į šventumą, tai tik dėl to, kad jis yra saugesnis. Gyvenant šeimoje, yra

tiek visokių žemiškų rūpesčių, kurie gali žmogų atitraukti nuo rūpinimosi savo sielos reikalais. Vienuolyne ir gyvenimo būdas, ir vyresnieji, ir vienuoliškos regulos turėtų kiekvieną skatinti į šventumą, į vis uolesnį ir uolesnį Kristaus sekimą, į Jo meilę ir tarnybą.

Ne kiekvienas turi pakankamai galimybių, sugebėjimų ir drąsos stoti į vienuolyną, bet jeigu kuris jaučia, kad visa to jam netrūksta, tai yra labai girtinas žingsnis visą savo energiją pašvęsti Dievo tarnybai, Jo karalystės platinimui ir Bažnyčios atnaujinimui bei tobulinimui. Mūsų lietuviški

vienuolynai dabar visi skundžiasi, kad nėra pakankamai pašaukimų, kad jų ateitis būtų užtikrinta ir kad jie galėtų dar ilgai tęsti tuos darbus, kuriuos yra pradėję. Jeigu galėsime grįžti į Lietuvą, ir ten labai truks Kristaus vienuogyno darbininkų, o tas vienuogynas bus labai apleistas, išdraskytas, prižėlęs piktžolių. Tad ir kiekvieno patriotinė pareiga čia liepia šiek tiek susimąstyti, pagalvoti ir paklausti save, ar aš negalėčiau naudingiau pasidaruoti Dievui ir Tėvynei, jeigu pasukčiau šiuo keliu.

Juozas Vaišnys, S. J.

JAUNUOLIUS RUOŠIANT VEDYBINIAM GYVENIMUI!

Savaime aišku, kad tėvai turi palaipsniui, nuo pat mažens, vaikams išaiškinti, kaip atsiranda nauja gyvybė. Artėjant į paauglio metus, anie elementarūs biologiniai faktai turi būti papildomi gilesniu vyro-moters santykių supratimu. Taip, pvz. sūnui įdiegiamas atsakomingumo jausmas už jo veiksmus. Reikalinga padėti jam išugdyti pajėgumą kontroliuoti meilės išraiškas, padėti jam įsisamontinti jo vyriškos galios svarbą, kuriant naują gyvybę.

Merginai tėvai įdiegia jos moteriškos vertės pajutimą. Ji turi suprasti ir išjausti į savo moterišką vaisingumo ciklą. Turi išmokyti atpažinti savo lytinius jausmus ir nuotaikas, atšviečiančius jos ciklo bangačius. Tai bus labai reikalinga išdirbti savikontrolei priešvedybiniame laikotarpyje.

KAIP TOLI?...

Vieni jaunuoliai drįsta, kiti nedrįsta klausti, tačiau visi nori atsakymo į klausimą: „Kaip toli gali mūsų meilė“

MEILĖS KANČIA (iš 382 p.)

meilės kentėti ir toje kančioje jokios prasmės neranda, tas įrodo, kad jis meilės nelaiko vertybe ir kad todėl jis nėra tikros meilės vertas. Tokiam galima pasakyti: „kas bijo kančios, lai saugojasi tikros meilės“ (P. Regnier). Tikrieji meilės brangintojai jaučia: jei dėl meilės tokios didelės kančios kenčiamos, tai ženklas, kad tikroji meilė yra didelė vertybė.

(Apie meilės pavyduliavimo ir ilgesio kančias buvo rašyta „Laiškuose Lietuviams“ 1959 m. 6 nr. ir 1962 m. 11 nr.).

eiti?“ Šioje vietoje tas klausimas dar neličia lytinio akto galimybes. Sunku nustatyti bendrą normą visiems, nes viena meilės išraiška gali būti šiapus pavojaus ribos vienam jaunuoliui, o jau tą ribą persokusi kitam. Jaunuoliams reikia patarti, kad kiekvienas šioje srityje turi atskirai sau atrasti savikontrolės ribas. Deja, nei matematiškai, nei biologiškai negalima nustatyti to momento, kada išstipsta kontrolė. Tai ir yra jaunuolio valios bei subrendimo dalykas.

Tėvams patariama negaišti laiko, bebendant savo vaikams atrasti anas ribas ir apribojimus. Kadangi šiais laikais jaunimas tiek daug dėmesio kreipia į įvairių veiksmų sąžiningumą bei nuoširdumą, bus labai naudinga su savo sūnumis ir dukterimis aptarti anų sąlygų svarbą meilumo išreiškime. Yra gražu ir gera rodyti ypatingą dėmesį tiems, kuriuos laikome išskirtinai patraukliais. Yra bloga ir neteisinga vaidinti dėmesį tam asmeniui, kuriam to nejaučiame. Jaunuoliui yra natūralu atrasti specialų, sau skirtą asmenį, ir tada kontroliuotas fizinis meilumas yra tvarkoje. Yra visiškai nenatūralu, kai jaunuolis mano, jog ir ši, ir ana, ir trečia, ir ketvirta mergina jam yra skirta. Tai jo paties nesubrendimo pažymys.

Redakcijos pastaba. Tačiau mums atrodo, kad dar didesnis nesubrendimo pažymys bus tada, kai kokios dvylikos ar trylikos metų jaunuolis jau išsirenka sau „gyvenimo draugę“ ir tik su ja tedraugauja, šalindamasis nuo kitų mergaičių. Tai yra tas garsusis, anksčiau „going steady“, apie kurį dabar tiek kalbama ir

kuris tikrai yra viena didžiausių šio meto jaunimo nelaimių. Toks elgesys kliudo jaunuoliams subręsti ir neduoda galimybes pažinti kitų, su kuriais ar su kuriomis jis būtų tikrai laimingesnis. Taip pat tas nelaimingasis „going steady“ yra didžiausia dabartinio jaunimo lytinio nesusi- valdymo priežastis.

TĖVŲ ĮTAKA

Dažnai tėvai nežino, jog jie yra netiesioginiai išrinkę savo vaikams vedybų partnerius. Net ir tokiais atvejais, kai jie neatitinka šeimos pageidavimų, teigia kun. R. Blackall straipsnyje apie tėvų rolę, ruošiant jaunuolius vedybiniam gyvenimui. Tai, ką tėvai savo meile, autoritetu ir pavyzdžiu yra per metų eilę įdiegę savo vaikui, galima pamatyti iš jo pasirinktosios, su kuria jis stoja prieš Dievo Altorių.

Toji tėvų įtaka ataidi iš tolimų vaikystės laikų. Kiekvienas jų padrašinimas vaikui, bandžiusiam apsispręsti, formavo jo pajėgumą ateityje gerai pasirinkti įvairiose situacijose. Jei tėvai bus mylėję jį subrendusių emocijų meile — priimančia, patvirtinančia, pripažįstančia, pilna rimto dėmesio meile, — jis palaipsniui bus igijęs tvirtą pasitikėjimą savimi.

Jei pirminis moralinis motyvavimas, kurį tėvai įtaigojo mažam vaikui, nebuvo atpildomas ar bausmės moralė, o vaiko pasitikėjimas tėvų nurodymais, suprantant, jog jie išplaukia iš tėvų meilės ir susirūpinimo jo gerove, jo visas gyvenimas bus saistomas sveikų etinių principų.

Paruošė G. I.

Ar iš viso reikėjo rašyti apie “Playboy” žurnalo “filosofiją”? Jis nelaikytinas rimtu šaltiniu “Laiškams Lietuviams”. Mūsų šiešiai su tokia “filosofija” nesiskaito ir jos neskaito.

“L. L.” gegužės mėn. numeryje pasiryžo pateikti medžiagos apie lytį ir meilę šiandien. Tai buvo lyg eksperimentinis bandymas ir, pasakyčiau, labai reikalingas bandymas, vienok, ar jis pavyko — tai kitas reikalas... Tik įvadiniai redaktoriaus žodžiai yra tvirti, logiški ir pagrįsti. Taip pat dėmesio vertas Romualdo Kriaučiūno tame skyriuje atspausdintas rašinys... Kita skyriuje patalpinta medžiaga — neoriginali, ištraukta ir sutrumpinta iš kitų šaltinių, dargi, deja, labai abejotinų šaltinių savo vertingumu, kaip “Playboy” žurnalo... Pirmuoju rašiniu dr. A. Liulevičius perduoda zoologo Kinsey pranešimo mintis... Deja, kaip ir pats Kinsey minčių santraukos autorius dr. A. Liulevi-

čius teigia, jog čia minimo asmens ir jo bendradarbių studijos nėra patikimos, nes susilaukia kritikos iš sociologų ir antropologų... Panašus reikalas išėjo ir su busimojo daktaro R. Šliažo apžvalginio rašinio apie “Playboy” žurnalą. Tiesa, galimas dalykas, kad minimas žurnalas yra populiarius tarp nemažo skaičiaus šio kontinento vyrų (gal ir moterų!)... Dėl viso šito “Playboy”, deja, nelaikytinas rimtu šaltiniu... Tiesa, pats R. Šliažas, perdavęs “Playboy” santrauką ir darydamas išvadą, pabrėžia, jog Hefnerio “filosofija” nėra joks sprendimas, ji esanti problemos simptomas, būtent, dabartinio sumišimo lyties gyvenime simptomas...

Mūsų šiešiai su tokia “filosofi-

ja” ... visiškai nesiskaito ir jos neskaito... Taigi, čia dar kartą norėtusi pakartoti, jog mums (mūsų šiešiams rimtam žurnale) tikrai nepakeliui su Hefnerio mintimis, kurios tin-ka tik “filosofija” vadinti, taip lygiai — ir su jo “viską gydančiais vaistais” — lytimi, todėl, abejotina, ar reikėjo tokią medžiagą nešti i “L. L.” puslapius, ir, nei iš šio, nei iš to, su “filosofu” Hefneriu vesti polemiką žurnalo skiltyse, kai tuo tarpu — netgi jis pats (Hefneris) nėra nei daręs iš-šūkio “L. L.” žurnalui leistis su juo i polemiką. Čia todėl dar norisi klausti: kodėl gi nerealus diskutantas buvo iš-kviestas i polemikos areną? Kodėl nebuvo pakalbėta pla-čiau, išsamiau, kad ir apie freudizmą, Freudo psichoanalizę, nurodant, ko iš tikrųjų vertas Freudo buvęs puoselė-tas mokslas, kuris, kaip ten bebūtų, vis vien buvo sklei-džiamas mokslo vardu?...

Pranys Alšėnas

“Playboy” žurnalas yra tapęs lytinį atsipalaidavi-mą propoguojančiu simboliu. Jo įtaka veikia ir mūsų tautiečius, ypač jaunimą. Jo moralinius trū-kumus atskleisti — būtina. Kritikuojamas daly-kas nevadinamas idėjų šaltiniu.

Atsakydami i šią “L. L.” ge-gužės nr. kritiką, pasisakome šiais trimis klausimais:

1. Pr. Alšėnas rašo, kad “Playboy” žurnalas ir Kinsey studijos nelaikytini rimtais

šaltiniais ir jais, kaip nerim-tais šaltiniais, neturėtų būti naudotasi “Laiškuose Lietu-viams”. Su tuo pilnai sutinka-me. Deja, p. Alšėnas sumaišė dvi sąvokas; būtent, šaltinius,

iš kurių semiamasi idėjų, su dalykais, apie kuriuos kalba-ma. Nei dr. A. Liulevičius, nei R. Šliažas nesinaudojo nei “Playboy” žurnalu, nei Kin-sey studijomis kaipo šaltiniais, iš kurių semtųsi idėjų; prie-singai, jie juos sukritikavo, nurodydami jų mokslinius ir moralinius trūkumus, t. y. sprendami, kad jais negalima naudotis kaip šaltiniais (tai liudija pats p. Alšėnas savo laiške cituodamas: “deja, kaip

• Enciklika apie taiką

Rugsėjo 19 popiežius Paulius VI paskelbė encikliką „Christi Matri“, kuri yra jo ketvirtoji. Jis kalba apie taiką, jos reikalingumą bei sąlygas, kartu ragindamas spalio mėnesi ypatingai melstis už taiką. Seka keletas enciklikos ištraukų:

„... Mums gresia nelaimė, kuri pavojun stato visą žmonių giminę. Kruvinas ir sunkus karas dega Rytų Azijos plotuose.

... Žmonės yra giliai sujaudinti taip pat ir kitais dalykais, kurie, kaip visi žinome, dedasi kitose pasaulio dalyse: pavyzdžiui, greitėjančios branduolinių ginklų lenktynės, sąžinės nesaistomos pastangos

plėsti savo valstybės plotą, perdėtas savo rasės garbinimas, krašto gyventojams pirmą segregacija, nužudymai ir teroristų užpuolimai, nekaltųjų žudymai — visa tai gali vesti prie didžiausios tragedijos.

... Mes vėl keliame savo balsą „su dideliu skausmu ir ašaromis“ (Žyd. 5, 7), maldaudami tuos, kurie rūpinasi visuomenės gerove, kad jie visom galimom priemonėm stengtųsi apsaugoti gaisrą nuo plitimo ir net visiškai užgesinti ugnį.

Juk mes neabejojam, kad visi žmonės, kurie nuoširdžiai siekia to, kas yra teisinga, nežiūrint kokia jų bebūtų tauta, odos spalva, religija ar visuomeninė padėtis, jaučia taip pat, kaip ir mes.

Todėl tegul visi atsakingieji stengiasi sudaryti sąlygas, kurios galop privestų padėti į šalį ginklus prieš tai, negu, įvykiams spaudžiant, tai pasidarys per vėlu.

... Mes šaukiame jiems Dievo vardu — sustokit! Žmonės turi sueiti ir sudaryti konkrečius planus bei sąlygas susitaikymui visu nuoširdumu. Susitaikyti yra būtina dabar, net jei ir būtų kam nepatogu ir nuostolinga, nes vėliau gali tekti susitaikyti tik po kartaus kraujo praliejimo ir didelių nuostolių.

Tačiau šioji taika turi būti pagrįsta teisingumu bei žmonių laisve, taip pat atsižvelgiant į asmenų ir bendruomenių teises, nes kitaip ji bus nepastovi”.

ir pats... dr. A. Liulevičius teigia, jog čia minimo asmens (Kinsey — Red.) studijos nėra patikimos, nes susilaukia kritikos iš sociologų ir antropologų; žr. tame pačiame laiške, kaip R. Šliažas iškelia „Playboy“ žurnalo trūkumus). Jei mes visi pradėtume taip dalykus su šaltiniais maišyti, tai negalėtume nė išsizioti apie dalykus, kurių trūkumus yra būtina iškelti viešumon, pvz. apie komunizmą.

2. Keliamas klausimas, kodėl buvo pasirinkta kalbėti apie „Playboy“ žurnalą ir apie Kinsey studijas, o ne apie Freudo mokslą. Ogi todėl, kad, kalbėdami apie šių dienų lyties moralės problemą, norėjome svarstyti ją jos labiausiai sukonkretizuotose ir iš-

populiarintose formose. Freudo idėjos šiais 1966 m. sklinda ne pačios savaime, bet per kitus — Hefneris yra didžiausias jų skleidėjas, Kinsey — tariamai moksliskiausias iliustruotojas. Todėl jie ir buvo parinkti, ne Freudas.

3. Ar iš viso reikėjo kalbėti apie Hefnerio „Playboy“; gal tai mūsų, lietuvių, neliečia, ypač, kam veltis į polemiką, kai dar „Hefneris nėra nei daręs iššūkio“? Į tai atsakome:

1) net jei Hefneris nedarytų tiesioginės įtakos lietuviams, apie jo „filosofiją“ reikėtų kalbėti, nes šis labai populiarus žurnalas konkrečiai simbolizuoja šiems laikams charakteringą palaidumo „filosofiją“; 2) tenka kalbėti ir dėl to, kad didelė dalis lietuvių,

ypač JAV ir bendrai Vakarų pasaulyje, yra vienu ar kitu būdu bent netiesiogiai paliečiami „Playboy“ „filosofijos“; ir 3) yra tą žurnalą skaitančių lietuvių jaunuolių, ypač lankančių JAV universitetus (tai patiria ne tik su jaunimu dirbantieji, bet apie tai užsimenama ir spaudoje, pvz. „Mūsų Vytyje“, 1965, 3 nr., 96 psl., studentų vasaros stovyklų diskusijų pranešimuose, „Drauge“, 1965 X 9). Tad ir reikėjo apie tą „filosofiją“ kalbėti, t. y. jos moralinius trūkumus iškelti, ypač kai kiti tai nutyli ar net iš viso nesuvokia, kad apie tai reikia rašyti (polemikos iššūkio iš Hefnerio pusės reikėtų truputį per ilgai laukti).

Kęstutis Trimakas, S.J.

- **Muzikos
vieta
Bažnyčioj
ir mūsų tarpe**

Šiais laikais Katalikų Bažnyčiai persvarstant daugelį dalykų, tarp kitų kyla klausimas ir apie muziką. Iki šiol muzika Bažnyčios kulte buvo užėmusi svarbią vietą. Kaip bus ateityje? Kai kas, Mišiose įvedus bendrą meldimąsi balsiai, suabejojo, ar muzikai ir giesmėms bebus suteikta priderama vieta. Taip pat kyla kitas klausimas, kaip yra su lietuviška religine muzika šiame pasikeitimų laikotarpyje.

Atsakant į pirmąjį klausimą, tenka cituoti Visuotinio Bažnyčios suvažiavimo liturginę konstituciją, kurios visas atskiras skyrius pašvęstas liturginei muzikai: „Visuotinis Bažnyčios muzikinis palikimas yra nepaprastos vertės turtas... Bažnyčia gregorijini giedojimą laiko ypatingai tinkamu romėniškajai liturgijai. Todėl, atsižvelgiant lygiai į kitas sąlygas, jam turi būti duodama pirmenybė liturginėse pamaldose... Žmonių religinis giedojimas turi būti prityrusiai puoselėjamas”. Skatinama steigti vyskupijų komisijas liturginės muzikos reikams, o taip pat raginamas „nesudėtingų melodijų vartojimas mažesnėse bažnyčiose”.

Pagal šias direktyvas, daugelyje kraštų jaučiamas pagyvėjęs susidomėjimas religine muzika. Balsiai kalbamose Mišiose paliekama vietos giesmėms. Kuriamos giedamos Mišios tautiniais motyvais ir melodijomis (pvz. afrikiečių „Missa luba”, argentiniečių „Missa criolla”). Neseniai įvykęs Tarptautinis Bažnyčios Muzikos Kongresas, popiežiaus Pauliaus VI pavadintas „Bažnyčios gyvastingu-

mo ženklu”, karštai diskutavo, ar liturginei muzikai nustatyti griežtas ribas, ar palikti atviras duris eksperimentuoti.

Šiuo metu Katalikų Bažnyčioje: 1) muzika yra vertinama kaip Dievop kelianti priemonė (ir todėl savo svarbos neprarado); 2) ją siekiama priartinti prie žmonių (pvz. liaudies Mišiose — „folk Masses”); 3) eksperimentuojama jos efektingumui surasti ir 4) jos netinkami pasireiškimai sustabdomi (pvz. Vokietijoje buvo uždrausta bažnyčiose groti džazo muziką). Tuo būdu negalima sakyti, kad ateities Bažnyčioje muzika nustos savo svarbos; tik siekiama ją geriau pritaikyti žmonėms ir Mišių prasmei.

Bažnytinei muzikai nenustojant savo svarbos, kokia yra jos padėtis mūsų, lietuvių, išeivijoje (neturėdami duomenų, negalime čia svarstyti jos padėties okupuotoje Lietuvoje; tik galima spėlioti, kad ji yra liūdna)? Trumpai atsakant, tenka pripažinti, kad bažnytinės muzikos nėra pakankamai ir tai yra mūsų pačių pajuntama.

Jaučiamas tiek giesmių, tiek giedamų Mišių gimtąja kalba trūkumas. Lietuviai, beveik be išimties, mėgsta giedoti. Tačiau šiuo metu jaučiamas giesmių trūkumas tiek kiekybės, tiek kokybės atžvilgiu („Laiškų Lietuviams” anketos užpildžiusiųjų žodžiais, „giesmių repertuaras labai skurdus, dauguma jų yra... be gyvas-ties,... be didesnio įsijautimo”; pageidaujama palikti tradicines giesmes, bet kartu kurti ir naujų: „būtų pats laikas turėti naujų, su gilesniu įsijautimu sukurtų giesmių”).

Nėra nei kaip reikiant lietuvių kalba giedamų Mišių. Į akis labai krito faktas, kad ką tik įvykusiame religiniame lietuvių kongrese Washingtone koplyčios šventimo pa-

maldose Mišios buvo giedamos ne lietuvių, bet lotynų kalba. Žinoma, pereinamojoje stadijoje ne viskas suskumbama. Visgi vietinio pobūdžio pastangos krenta taip pat dėmesin: kai kuriose gyvenėse parapijose chorvedžių pastangomis Mišios jau giedamos lietuviškai (pvz. Giedraičio — Čikagoj Marquette parke; Skridulio — Cicero; kun. Jurkšto — Toronte ir kitur).

O visuomenės pageidavimas prasiveržia ten, kur jam suteikiama proga prasiveržti. Pavyzdžiui, grupėms pademonstravus argentiniečių liaudies motyvais parašytas Mišias — „Missa criolla”, trys penktadaliai suaugusiųjų ir beveik visi studentai pasisakė, kad tokia muzika religiniu atžvilgiu yra tinkama; apie trys ketvirtadaliai suaugusiųjų ir beveik visi studentai pareiškė, kad jie tokią giedojimo muziką mėgsta ir norėtų tokios bažnytinės muzikos lietuvių liaudies motyvais.

Tarp norų ir išsipildymo beveik visada yra skirtumas. Tik kartais tas skirtumas yra didesnis, negu turėtų būti. Atrodo, kad taip yra kaip tik dabar bažnytinės muzikos atveju mūsų išeivijoje šiame pereinamajame Bažnyčios laikotarpyje. „Muzikos Žinios”, trumpai užsimindamos apie „Laiškų Lietuviams” skelbiamą giedamų Mišių konkursą, tą skirtumą pavadina net „šios rūšies literatūros badu”. Tačiau badą bus galima panaikinti tik bendromis kūrėjų ir visuomenės pastangomis, sudarant tiek medžiagiškai, tiek dvasiškai palankias sąlygas kūrėjams kurti. Čia lietuvių išeivių visuomenė galėtų sekti Bažnyčios pavyzdžiu: bažnytinę muziką vertindama, remdama jos kūrėjų pastangas ir suteikdama galimybės jiems išmintingai eksperimentuoti.

Kęstutis Trimakas, S. J.

ANTANO MACEINOS “DIEVO AVINĖLIS”

Mūsų žymusis teologas prof. A. Maceina vėl pasirodė su nauju teologiniu kūrinium, 267 puslapių knyga, kurioje jis mums pateikia Rytų Krikščionių Bažnyčios liturgijos dvasią su joje atsispindinčia tos Bažnyčios teologija. Kadangi tos teologijos centras — Kristus, Rytuose mėgiamas vadinti Avinėliu, tad ir pati knyga pavadinta “Dievo Avinėlio” vardu. (Aplankas Pauliaus Jurkaus; spausdino Immaculata.)

Iš šio kūrinio aiškėja Rytų Bažnyčios dvasios stilius, kuris ypač pasireiškia tuo, kad, kai Vakaruose labiau išsižiūrima į šioje žemėje gyvenusį Kristų — žmogų, tai Rytų Bažnyčia, garbindama, kaip ir Vakarų, Kristų — Dievažmogį, ne tiek akcentuoja jo žemišką, kiek dievišką gyvenimą, tai gi — Kristų, prisikėlusį ir pagarbintą.

Trimis šios knygos skyriais autorius vaizduoja perkeistąjį, nusizėmusį ir viešpataujantį Kristų. Knygos įvade jis nagrinėja Kristaus įvedimą į pasaulio istoriją šv. Jono Krikštytojo žodžiais: “Štai Dievo Avinėlis”, o jos pabaigoje, įvardintoje “Pjūties Viešpats”, autorius kalba apie Šv. Dvasią, Kristaus darbo Tęsėją ir Atbaigėją. Šia knyga autorius pasisako įvykdęs savo seną svajonę parašyti kny-

gą apie Kristų. “Dievo Avinėlis” — tai tos svajonės originalus įvykdymas, nes tai nėra Kristaus žemiško gyvenimo aprašymas, bet Kristaus pavaizdavimas Rytų Bažnyčios liturgijos rėmuose.

Mėgstančiam teologinę literatūrą ir bent kiek joje nusi-manančiam išsiskaitymas į šią knygą (tad ne vien tik perskaitymas!) bus tikra dvasinė, ir tai prabangos pilna, puota. Ši knyga skaitytojo dvasią labai praturtins, nes į didžiąsias krikščionybės tiesas jis pažvelgs iš skirtingo nuo Vakarų Bažnyčios taško ir todėl tosios tiesos sužibės nauja šviesa prieš jo akis. Nedaug Rytų krikščionybę tepažįstantį sudomins ir nustebins gausios naujos religinės šviesos Rytuose kildinimas iš perkeis-tojo Kristaus Taboro kalne, kai tuo tarpu Vakarų Bažnyčia prie to Kristaus gyvenimo įvykio ne tiek daug sustoja. Originalūs ir įdomūs taip pat ir tie Rytų Bažnyčios žvelgimai į pasaulio sutvėrimą, Dievo Sūnaus išikūnijimą ir jo kančią, iš kenozės, taigi Dievo pasizėminimo iš meilės žmogui, taško. Taip pat įdomus ir tasai Mišių aukoje ne tik vienkartiniai pasiaukojusio Kristaus ant kryžiaus ir tos aukos sudabartinimo matymas, bet ir žvelgimas į jį amžinai besiaukojantį ir garbi-

namą danguje (kaip tai vaizduoja šv. Jono Apreiškimo knyga, 4, 2-10).

Šis paskutinis požvilgis, be abejonės, bus prisidėjęs prie to ypatingo Mišių liturgijos iškilmingumo, kurį matome Rytų Bažnyčioje. Tokių įdomių ir originalių krikščioniui vakariečiui minčių pilna Rytų teologija, liturgija ir jų krikščioniškojo gyvenimo praktika; todėl vakarietiška Kristaus sekimo idėja visai kitaip atrodo krikščioniui rytiečiui. Knyga praturtinta įdomiomis autoriaus išvadomis ir mintimis.

Knygos turinys gausiai paremtas Rytų Bažnyčios ir stačiatikių, ypač rusų teologų ir religinių mastytojų, raštais. Čia cituojami tokie Rytų Bažnyčios teologijos ir jos dvasios žinovai, kaip Wl. Solowjew, V. Lossky, N. Berdjajev, P. Florenskij, L. Karsavin, S. Bulgakow, J. Tyciak ir kiti.

Čia reikia dar pastebėti, kad visiems, kuriems rūpi didieji gyvenimo klausimai, kurie nori savo krikščionišką pasaulėžiūrą sustiprinti, prof. A. Maceinos raštai yra būtinybė. Jis yra drąsus, originalus ir kūrybingas teologas, ir jo veikalai užsitarnauja būti išversti į didžiųjų tautų kalbas.

Didelis skaitančiųjų dėkingumas priklauso prof. A. Maceinos raštų leideiui apaštališ-

LIETUVOS DŽIAUGSMAI IR RŪPESČIAI

Žinių kronika iš gyvenimo Lietuvoje

DOMIMASI

Netrukus Lietuvoje turėtų pasirodyti jauno architekto Johno Minkevičiaus plačios apimties iliustruotas veikalas „Užsienio architektūros srovės“. Knyga pristatys skaitytojui pagrindines XX-ojo amžiaus architektūros kryptis ir pažiūrą į žmogų. J. Minkevičius, laisvai skaitas vokiečių, anglų, prancūzų, lenkų ir čekų

kam protonotarui prel. P. Jurui, kurio 75 metų amžiaus sukakčiai paminėti ir ši knyga skirta.

Kadangi knygos autorius, kaip iš jos pratarties aiškėja, turi ir daugiau savo religinės kūrybos spaudai paruošęs, tad reikėtų, kad atsirastų ir daugiau mecenatų, kurie įgaltintų jį visa, kas jo paruošta, atspausdinti ir kurie padrasintų spaudai naujai paruošti dar ne vieną turiningą kūrinių.

Ši knyga išėjo kaip tik laiku, nes pagal Vatikano II Bažnyčios Susirinkimo dvasią mes turime pažinti ir kitą krikščioniškų tiesų išgyvenimo būdą bei krikščioniško gyvenimo stilių, nes be to nėra galimas joksai dialogas su kitomis Kristuje giminingomis krikščionių bažnyčiomis.

Jei galima dar būtų čia ko iš autoriaus pageidauti ir prašyti, tai šią knygą papildyti kita knyga, kurioje būtų parvaizduotos visos skirtingos Rytų bažnyčių liturgijos su jų išoriniu ir išvidiniu grožiu ir turiniu, kiek tai pasireiškia ten aukojamose Mišiose.

Ar po to, kas čia, vertinant, parašyta, dar reikia pridėti, kad labai patariu šią knygą įsigyti?

A. Grauslys

kalbomis, pradėjo ruošti šį veikalą prieš dvejus metus. „Supažindinti besidominčius su architektūros filosofija, žinoti, kas vertingiausio nuveikta šioje srityje pasaulyje, mokytis iš pasaulinės architektūros korifėjų ir panašiai — šitoks J. Minkevičiaus knygos tikslas. Tik — keturių tūkstančių egzempliorių tiražas — ar ne per mažą nustatė „Minties“ leidykla?“ — užklausia „Komjaunimo Tiesos“ laikraščio korespondentas.

STATOMA

Kaip praneša mėnesinis žurnalas „Kultūros Barai“ (1966, 7 nr.), Vilniuje Neries dešiniame krante už šv. Rapolo bažnyčios yra suprojektuotas nemažos apimties, naujoviškas ir įdomus architektūrinis kompleksas. Jau dabar jame yra numatyta pastatyti du viešbučiai, didelė universalinė parduotuvė, tūkstančio vietų talpos kino teatras ir šokių salė bei kiti pastatai. Dar šiais metais turi prasidėti abiejų viešbučių statybos. Vienas iš jų, pavadintas „Lietuva“, bus 24 aukštų, 85 tūkstančių kubinių metrų pastatas, architektų Algimanto ir Vytauto Nasvyčių projektas. Pastate bus įrengtas „mikroklimatas“ — kondicionuotas oras, t. y. šildymo bei šaldymo sistema ir lietuviška pirtis su baseiniu. Šalia visos eilės kavinių ir valgyklų, viena bus pačiame viršuje, iš kurios bus galima gėrėtis Vilniaus panorama. Iš pagirtinų aspektų šiame projekte bus dar viena naujovė — architektūrinio komplekso centre mašinos nepasirodys. „Automobiliai važinės po žeme, prekes pristatydami ūkiniais privažiavimais“.

MINDAUGAS BANĖNAS

Planuodami šiuolaikinį modernų architektūros kompleksą, architektai atsižvelgė į bendrąjį Vilniaus miesto charakterį ir net paskirus miesto objektus, kaip pvz. į artimai stovinčią šv. Rapolo bažnyčią. „Vilnius ne iš tų miestų, kurie gali pamiršti savo praeitį. Vilnius turi likti Vilniumi ir naujuosiuose miesto kvartaluose. Mielą, nepakartojamą senamiesčio charakterį, istorijos aromata architektai stengėsi pernešti į dešinįjį Neries krantą. Kuo mažiau šalto oficialumo ir kuo daugiau intymių kampelių, raiškaus silueto, netikėtų perspektyvų, posūkių, žodžiu, tą, be ko Vilnius nebūtų Vilniumi...“

GRIAUNAMA

Deja, šalia džiuginančių kūrybiškų projektų, Vilniuje iš kažkur atsiranda trumparegiškų, tiesiog griauančių sumanymų. „Tiesa“ š. m. rugsėjo 13 d. atspausdino vienuolikos kompetentingų asmenų atvirą laišką. Štai jo esminės ištraukos:

„Vilniaus Žemutinės pilies archeologinių ir architektūrinių paminklų draustinyje prie esamo telegrafo pastato projektuojamas didžiulis keturių aukštų pramoninio profilio priestatas. Savo moderniu fasadu jis išeitų į Stuokos-Gucevičiaus gatvę, įsiterptų tarp Bonifratų bažnyčios ansamblio, pakliūtų į bendrą Katedros ir jos varpinės aplinkos kompoziciją ir perspektyvas. Tuo pat metu Stuokos-Gucevičiaus gatvę numatoma paversti transporto magistrale, praplatinant ją iki 40 metrų ir nugriauinant visus gatvės vakarinės pusės namus. Vienu ypu suardoma susiklosčiusi

kvartalo struktūra, į magistralę atveriami nukapotų namų galai ir kiemų vidus. Nugriunamas namas, kuriame gyveno liaudies rašytoja Žemaitė...

Nugriovus vakarinius gatvės pusės pastatus, magistralės plotis tarp išliekančių pastatų ties išiliejimu į Gedimino aikštę tampa 70 metrų — maždaug tiek, kiek turi pločio pati Gedimino aikštė. Tokiu būdu naujoji magistralė optiškai taptų lyg Gedimino aikštės tęsia. Būtų galutinai sudaryta aikštės struktūra.

Ryšių ministerija centrinį telegrafo ir telefonų stotį nori plėsti būtinai Gedimino aikštėje, nors būtų žymiai geriau pastatyti naujus modernius centrinius telegrafo rūmus kur nors naujame sklype (tokių sklypų miesto centre apstu) pagal paskutinį architektūros ir ryšių technikos žodį.

Perkeliant miesto telefonizavimo centrinių mazgą į laisvesnę vietą už senamiesčio ribų, visi klausimai spręstųsi daug paprasčiau. Miestas galėtų laiku gauti centrinio telegrafo stotį, pilnai atitinkančią visus šiuolaikinius reikalavimus ir atkristų reikalus skubotoms neapgalvotoms statyboms Gedimino aikštėje 1967 metais. Nebūtų užkirstas kelias Žemutinės pilies liekanų restauracinio išryškinimo darbams”.

Tiesiog nuostabu, iš kur gali atsirasti tokia tamsi ryšių ministerija, kuri drįstų kęsin-tis sužaloti nepakartotiną žmogaus kūrybos genijaus ir šimtmečių tėkmės suformuotą istorijos, estetikos ir architektūros ansamblį. Jei neišsilaavinusių centro biurokratų sukurta problema nebus patyiliais likviduota ir bus toliau mėginama sužaloti Vilniaus miesto istorinį kultūrinį palikimą, kils rimtas reikalus

susidariusią padėtį iškelti už lietuvių visuomenės ribų.

“PAGAMINTA TSRS”

Dvi didelės apimties lietuvių grafikos parodos šiuo metu keliauja per eilę Lenkijos ir Jugoslavijos miestų. Į Rytų Vokietijos Erfurto miestą yra nusiųsta lietuvių keramikos, tapybos ir grafikos darbų paroda.

Vilniuje, Vingio parke, beveik visą mėnesį veikė Pabaltijo respublikų suvenyrų paroda. Lietuviški suvenyrai — miniatiūrinės klumpaitės, gintaru inkrustuotos statinaitės, tautiniais ornamentais išrašytos dėžutės ir kt. yra eksportuojami į Lenkiją ir Rytų Vokietiją. Yra gauta užsakymų iš Kanados. Originalūs iš medžio pagaminti žemaitiški suvenyrai keliaus į Montrealyje įvyksiančią tarptautinę parodą.

Eksportuojama iš Lietuvos ne vien tik suvenyrai, bet ir mokykliniai baldai į Jemeną. Tik kažin ar kas Jemene žino, kad baldai pagaminti Lietuvoje, nes ant jų užrašyta “Pagaminta TSRS” (“Tiesa”, 1966, 217 nr.).

IŠ LENKIJOS

Vilniuje neseniai baigėsi lenkų knygų dekada. Susidomėjimas ir paklausa lenkiškoms knygoms buvo didelis. Parduota apie šeši tūkstančiai knygų ir dar teko papildomai užsakyti du tūkstančius geriausių leidinių. Pagal “Tiesos” pranešimą, skaitytojai labai pirkto “Mažąją populiariąją enciklopediją nuo A iki Z”, “Mažąją antikinės kultūros enciklopediją”, lenkų literatūros klasikų ir šiuolaikinius Lenkijos autorius, meno ir architektūros albumus. Šalia knygų buvo pardavinėjamos lenkų kompozitorių kūrinių gaidos ir plokštelės. Knygų dekadai pasibaigus, Vilniaus

ir Kauno kino teatruose prasidėjo lenkų kino festivalis, skirtas Lenkijos valstybės tūkstantmečiui.

NEREKLAMUOJAMA

Rugsėjo mėnesį įvykusioje Leipcigo tarptautinėje mugėje, šalia Berlyno, Paryžiaus, Vienos ir Varšuvos madų, buvo demonstruojami Vilniaus madų modeliai. Anot L. Stepanausko pranešimo (“Tiesa”, 1966, 213 nr.) buvo šiltai priimti Vilniuje pagaminti vakariniai rūbai. Paryžietė madų žurnalistė Beatričė Lo pareiškė: “Stebėtina, kad jūsų modelių namai neįvertina reklamamos ir mados populiarizavimo priemonių. Jie atvyko be specialių nuotraukų, skirtų užsienio spaudai, be prospektų. Ypač būtų įdomu gauti puikiu modelių atvaizdų Lietuvos aplinkos fone. Asmeniškai man labai patiko modelis — Šefas kviečia. Toks modelis tuojau paplistų Paryžiuje”.

NE LIETUVAI

Lietuvos sporto klubo “Žalgiris” irkluotojai, kaip ir anks-tyvesniais metais, skina laimėjimus. Rugpjūčio gale Amsterdamo įvykusiose Europos moterų akademinio irklavimo pirmenybėse Vilniaus žalgiriečių aštuonvietė laimėjo antrą vietą — sidabro medalį. Rugsėjo vidury Jugoslavijoje įvykusiame pasaulio akademinio irklavimo pirmenybėse Vilniaus “Žalgirio” vyrų keturvietė laimėjo taipogi sidabro medalį. Deja, tų laimėjimų kreditas neina Lietuvai, nes, kaip ir už eksportuojamus baldus Jemėn, kreditą gauna TSRS. Sovietų keliomis kalbomis leidžiami periodiniai leidiniai, kaip “Soviet Union”, “Žalgirio” klubą pristato kaip “Soviet team” (sovietų komanda), nepaminėdami Lietuvos nei lietuvių tautos. Tad iš kur Lietuva yra laisva, ir “lygi tarp lygių”?!

NIEKUOMET NEPAGADINK MEILĖS SKAUSMO

MARIE F. C. CARON

Kuomet ateis momentas, kai, pasimetusi akivaizdoj savo pirmo moters skausmo ir nedrįsdama klausti manęs gyvu žodžiu, tu pajusi norą ieškoti šiose eilutėse paramos ar patarimo, aš norėčiau, kad tu nepasipiktintum manim, jei dėl šito sielvarto aš tau pasakysiu: "Kaip tau pasisėkė!..." Aš žinau, kokiame laipsny ta frazė atrodys tau pilna žiaurios ironijos. Vienok, kad tu žinotum, kokia ji nuoširdi! Meilės skausmas, mano brangioji, visų pirma tai ir yra meilė... Tai yra tas puikus sugebėjimas visiškai tikėti vienam žmogui, kurio išnykimas iš tavo egzistencijos sudaro tau vieną iš giliausių skausmų, kokį tik galima patirti. Tai yra tos, taip pilnos valandos, kuriose daugiau negyvenama dėl savęs, bet dėl kito ir prieš kurias dingsta smulkūs rūpesčiai ir visa, kas širdy yra žema ir egoistiška. Pirm negu dejuosi, pagalvok apie visas tas, kurios paseno, nepažindamos šitų valandų ir kurios atiduotų savo gyvenimą už patį nereikšmingiausią iš tavo prisiminimų.

Tą skausmą, kurį jausti, išsaugok dėl savęs; nekalbėk apie jį; jis neliečia kitų. Taip, kaip nuoširdi, tikra ir gili meilė priklauso tik tiems, kurie mylisi, taip ir su ja besirišęs skausmas priklauso tik tau. Bet niekuomet nepamiršk,

kad aš esu prie tavęs, kad tave suprasčiau bei nuraminčiau, ir kad galima patikėti motinai tai, ko neatidengiama niekam kitam.

Bet, gal būt, tu būsi taip pat išdidi kentėti viena, kaip kad ir aš savo gyvenime, verčiau tylėdama apie savo skausmą žmogiškoms ausims. Tuomet rask proga, kad galėtum būti viena, visiškai viena ten, kur tavęs niekas negalės girdėti ir šauk garsiai savo skausmą. Leisk jam išeiti iš tavęs. Palik instinktui rūpesti atspėti tai, kas tave troškina ir tau daro bloga. Bet negalvok apie tai, ką tu sakai. Neklausyk pasakymo apie tai neprisiminti. Ir kai prasiverš ašaros, nesigink nuo jų. Verk be apgaulingos gėdos, visiškai apleisdama savo būtybę taip, kaip tu verkei, būdama maža mergaitė prie sudužusios lėlės ar mirusio paukščio...

Kuomet tu būsi nusiraminsi, nusiprausk akis, susišukuok plaukus, pasižiūrėk į veidrodį ir pamėgink sau nusišypsoti. Mėgink tai visomis savo jėgomis ir visa savo valia. Galvok apie pirmutinį tau į galvą atėjusį malonų dalyką... ir nusišypsok jam. Po to, ilgai, ilgai pasivaikščiok, stengdamasi savo mintis užimti tik išoriniu aplinkos vaizdu. Ir vėl pradėk gyvenimą...

Aš gerai žinau, kad gyvenimas, kurį tu rasi po šios kri-

zės, tau atrodys ūkanotas, nes nustojęs būtybės, kuri užpildė viską. Bet kodėl tą būtybę galutinai pašalinti? Jei tu fiziškai esi atskirta nuo to, kurį tu mylėjai, kodėl neleisti jam dar gyventi tavo atminty? Leisk jam tenai palengva pasidaryti sau vietą, susikurti gražią pasaką, kuri sudarys tau džiaugsmą, kai tu ją atrasi vėliau, kuomet ateis amžius, kai prisimenama. Neišmesk jo per duris kaip piktadario. Suteik prabėgusioms valandoms toki pat nuolankumą, kurį tu joms telkei jas išgyvendama, ir, sąmoningai nekreipdama dėmesio į savo dabartinį skausmą, atleisk joms, kad jos yra vien tik praeitis dėl dabarties, kurią jos tau davė. Aš neprašau tavęs rezignacijos, bet kažko daugiau... Aš tavęs prašau nepriimti to skausmo tokio, kokį savo samprotavimu pirma suvokei, t. y. su priemaiša pasipiktinimo, neapykantos ir kartėlio. Leisk nusistovėti savo skausmui ir pailsėti savo širdžiai: yra žmonių, kurie pastatė savo gyvenimą ant to blogio, dėl kurio tu kenti, kuriems jis buvo išeities taškas į daug didesnį žmonių supratimą, į jų tikros asmenybės atidengimą... Nepagadink jo...

Bet pirm visko, neklausyk tuojau pat, kaip ir su gailėsčiu, tų žodžių, kuriais žmonės, atspėję tavo sielvartą, norės tave nuraminti. Būk ištikima

GĖRIMAS, RŪKIMAS, SUKČIAVIMAS

GINTARĖ IVAŠKIENĖ

Būdamas jaunas, tu nepakenti visko, kas yra dirbtina, netikra, suklastota arba kas klaidina. Tu nemėgsti apgaulingų žmonių. Dabar sakyk — kas gali būti labiau nepatikima už alkoholi? Arba už pasigėrusi draugą? Ar ne keista, kai jaunuoliai eina patys prieš savo nusistatymus? Jie alkoholiu sufalsifikuoja savo jausmus, proto vyksmą ir elgesį.

Sakome, kad gėrimas padaro žmogų linksmesnį, įdomesnį, jį atpalaiduoja? Bet alkoholio fiziologinė funkcija kaip tik yra slegianti, o ne stimuliuojanti. Tad ir visas linksnumas, kurį gal pajunti, yra tik psichologinis tos slegiančios savijautos per kompensavimas.

Ir jei manai, kad gerdamas tapsi įdomesniu draugu, atmink, jog būdamas apsimiegojęs, nuobodus, kvailas, grubus ar nuo blogo jausmo pažaliavęs, tapsi mažiau populiarus, negu karingas blaivybės kovotojas.

Jei mokėsi įdomiai atsisakyti, draugai gerbs tavo nusistatymą. Geriausiai bus, jei panaudos humorą, pvz.: „Dėkui, bet man labai idiomi tavo kompanija — kam bereikia gėrimo?... Norėčiau romo su Coca, bet be romo, prašau...”

NIEKUOMET... (iš 393 p.)

tam prisiminimui ir neverkdėl to ižeidimo. Bet nepaaukok jam savo egzistencijos. Leisk gyvenimui palengva tave sustiprinti ir, nepamiršdama praeities, pasitikėk ateitimi, kurią jis tau ruošia ir tau duos, jei tu sugebėsi juo nesi-piktinti, prisimindama, kad tai nėra jo klaida, jei tą meilę, kurią jis tau davė, žmonių pamšimas padarė skausmu...

Iš prancūzų k. vertė J. Rudavičienė

Ne, ačiū! Miesto vadovas rašo, kad šioje vietoje saugu gerti vandenį... Kai pradės gaminti alų, skanesnį už sodą su ledais, tada ir aš pasikelsiu...” — ir t.t.

Tie draugai, kurie tavęs vis tiek nepalieka ramybėje, patys jaučiasi kalti, kad geria. Jie tave visaip įtikinės, jog būtinai reikia gerti, nes visi geria. Toli gražu dar ne visi! Tik į tavo amžiaus jaunuolių. Ir, iš tikrųjų, anie geriantieji labai norėtų, kad visi gertų. Tada ir jie patys geriau jaustųsi. Tad matai, kaip tave nori jie išnaudoti! Ne dėl draugystės, bet tam, kad save pateisintų.

Alkoholis užtraukia daug fizinių ir dorovinių nelaimių. Jis padeda žengti pirmą žingsnį į klaidą. Po to jau visai lengvai gali nuriedėti į tragediją.

1/3 visų jaunuolių tarp 15 ir 19 metų ir 9% visų 12-14 m. jaunimo yra reguliarūs rūkoriai.

Ir klysta tie, kurie sako, kad jauni rūko todėl, kad maištauja. Moksleivių apklausinėjimas parodo, jog jie rūko tam, kad įeitų į suaugusiųjų pasaulį.

Jaunuolio rūkymas yra vedamas to paties instinkto, kuris verčia mažą 5 metų mergytę stypčioti, apsiavus mamos batais. Skirtumas tas, kad mamos aukšti kulniukai netampa įpročiu ir neiššaukia vėžio.

75% suaugusių rūkorių įprato rūkyti, būdami gimnazijoje, ir 74.5% nuoširdžiai gailisi tai padarę.

Tik 3% gėrikų tampa alkoholikais, bet 99% rūkančių tampa įpročio rūkoriais.

Indianos un-te buvo ap-

klausinėti rūkantys studentai, ir štai jų rūkymo pradžios priežastys:

“Aš nežinojau, kad nesveika”. (Jis tik vėliau sužinojo apie vėžio galimybę.)

“Maniau, kad daug nekainuos, jei tik pabandysiu”. (Toji mergina dabar išleidžia po 35c kas dieną.)

“Man atrodė, kad tai bus labai malonus dalykas, nes tiek daug žmonių rūko.”

Dabar visi jie gailisi, kam iš viso pradėjo.

Štai, kaip atrodo gimnazistai rūkoriai. Iš apklausintų 8000 mokinių rūkė 16% tų, kurie planavo lankyti kolegiją. Rūkė 38% tų, kurie nenorėjo toliau mokytis. O tie, kurie nedalyvauja jokiuose mokyklos šalutiniuose užsiėmimuose ar veikloje, rūkė daugiausia.

Virginijos viduriniu mokyklų mokiniai patys nutarė kovoti su sukčiavimu mokyklose. 200 jų susirinko Richmond mieste ir dalyvavo “prisipažinimo bandymuose”. Ten jie diskutavo priežastis ir išsiaiškino, kas ir kaip dažnai suka. Rezultate — jie patys sudarė Garbingumo komisiją, kuri surašė visus Virginijos gimnazistus saistantį garbingumo kodeksą.

Pagal jį, mokiniai, pastebėję draugą sukčiaujant, praneša apie tai komisijai, kuri atreportuoja mokyklos personalui. Komisija praneša laiką ir aplinkybes, kuriose tai įvyko, bet pasilaiko sau teisę nepranešti mokinio pavardės.

Kiekvienas gimnazistas bus raginamas pasirašyti kortelę — pažadą nesukčiauti. Šio sąjūdžio iniciatorius, 17 m. vaikiną, taip visa išaiškina: “Lig šiol daug kas sukčiavo, nes nuoširdžiai buvo įsitikinę, jog tai nėra blogas dalykas. Dabar patys padarėme sukčiavimą oficialiai negarbingu”.

PASKELBTAS KONKURSAS

“Laiškai Lietuviams” paskelbė lietuviškos liturginės muzikos konkursą. Kam dabar reikia pamaldų metu giedoti lietuviškas mišias, tas žino, koks yra šios rūšies literatūros badas.

Muzikos Žinios, 2-3 nr.

Ta pačia proga prisimintina ir bažnytinio giedojimo problema šiandieninių reformų raidoje. Pakankamai jau esame savo bažnyčiose prisigiedoję lenkiškų ir kitokių svetimų melodijų. Tačiau šiandieninio atsinaujinimo įkarštyje yra pavojus prisiimti toki giedojimą, kuris vėlgi nieko bendro neturės su mūsų lietuviškąja dvasia, kuriame nors ir neatseksime kokios kitos tautos balsą, bet jis bus tik visai bedvasiai internacionalinis, mums pakištas modernumo pretekstu.

Tad ar nevertėtų mūsų dvasios vadovams ir mūsų kompozitoriams rūpintis, kad mūsų bažnytinėse giesmėse ir naujuose giedamų Mišių tekstuose skambėtų tokie garsai, kurie iš karto liudytų, jog juose girdima autentiška lietuviška širdis...

Reikia tad džiaugtis, kad lietuviai tėvai jėzuitai, skelbdami konkursą parašyti jaunimui pritaikytas lietuviškai giedamas Mišias, sąlygose įrašė ir tai: “Mišių nuotaika turi būti lietuviška savo dvasia ir melodijomis”. Pageidaujame ir linkime, kad kompozitoriai į tai atgalia ranka nenumotų, o sąlygą išidėmėtų kaip būtiną

šiais atsinaujinimo laikais, ypač lietuvių tautos ir mūsų čionykštės bendruomenės nūdieninėje situacijoje.

k. br., Drauge, IX 17

ANKETA APIE APEIGAS

Savo laiku Tamstos darėt anketa apie naujas Mišias, norėdami išaiškinti, kaip įvairūs pakeitimai žmonių įvertinami. Savo suglaustoje gautų atsakymų apžvalgoje, kurių buvo nedaug, Tamstos gan vienašališkai nušvietėt padėti, daug ką nutylėdami ir švelnindami. Tarp pasisakymų buvo ir kunigų bei vienuolių, kurių aš neimčiau dėmesin, nes jie yra suvaržyti bažnytinės disciplina. Kaip žinoma, yra daug nepasitenkinimo nauja tvarka, nežiūrint spaudimo ir “zalatijimo” iš bažnytinės hierarchijos pusės. Yra ir kunigų, kurie negalėjo eiti su tokiu atnaujinimu ir prisitaikymu prie šių laikų dvasios ir kurie stojo atviron kovon prieš taip griežtas, nesuprantamas ir prieštaraujančias jų sąžinei permainas. Aš gerbiu juos ir palaikau visu 100%.

Pasisakymas pasisakymui yra nelygus, žmonės nevienodi ir jų motyvai gali būti skirtingi. Pavyzdžiui, kai kurių lietuvių teigiami pasisakymai dėl lotynų kalbos išmetimo iš Mišių ir kad jie baisiai nori Mišių lietuvių kalba, man atrodo, yra tik ura-patriotizmas, mažai ką turintis bendro su liturgija... Kur dingo dabar ne tik lotyniškas, bet ir šiaip sau bažnytinis giedojimas? Jam nebeliko vietos, nes vis-

kas užimta garsiu, ausį erzinančiu, nesuderintu Mišių maldų kalbėjimu.

*Juozas Banėnas,
Philadelphia*

P.S. Nesitikiu, kad šis laiškas būtų spausdinamas.

Jūsų laišką spausdiname: kaip gerbiame skaitytojų (kad ir nuo mūsų skirtingą) nuomonę, taip prašome ir mums leisti pareikšti savo (kartais irgi skirtingą) nuomonę. Apgailėstaujame, kad naujos apeigos Jums nepatinka ir kad Jums atrodė, jog mūsų anketų vertinimas buvo vienašališkas. Atsakiusiųjų į anketas buvo 81, lietuvių visuomenės požiūriu — daug. Iš jų apie naujas apeigas teigiamai pasisakė 59, taigi 83%. Tad turėjome daugiau vietos skirti teigiamiems atsiliepimams, nors, tiesą pasakius, kiekybės atžvilgiu neigiamiems atsiliepimams buvo skirta daugiau vietos, negu proporcingai turėjo būti. Betgi prisipažįstame, kad naujų apeigų atžvilgiu, bendrai paėmus, esame entuziastingi (to entuziazmo negalima sukelti “bažnytinė disciplina”). Iš pasisakiusiųjų argumentų neatrodo, kad daugumos pamėgimas Mišiose melstis lietuviškai būtų ura-patriotizmas, bet paprastas noras melstis ta kalba, kurią jie supranta ir vartoja (apie bažnytinį giedojimą žr. šį “L. L.” nr. 389 psl.). — Red.

LIETUVIŲ PAMINKLINĖS KOPLYČIOS REIKALU

Brangūs Laisvo Pasaulio Lietuviai! Lietuvių paminklinė koplyčia Amerikos katalikų didžiausioje šventovėje, Washington, D. C., baigta ir pašventinta. Visi kartu džiaugiamės, kad ir darbas ir jo užbaigos šventė pavyko garbingai, paliko ir mums ir Washingtonui gražių prisiminimų.

Koplyčios misija tik prasideda. Daugybė jos lankytojų iš viso pasaulio skaitys Lietuvos ir jos garsių šventovių vardus, įsidėmės lietuvių tautos praeities bruožus. Koplyčios turinys iškalbingai liudys apie Amerikos ir kitų kraštų lietuvių, iš jų gimusios jaunos kartos charakterį ir aspiracijas. Tikėkimės, kad Šiluvos Marija, Šventas Kazimieras, Vargo Mokykla — tas šeimos pareigingumo simbolis, Vorkutos kalinių malda daugelį lankytojų dabar ir ateityje paragins susimąstyti ir ko nors gero išmokti.

Tiesa, kad yra lietuvių, neprisidėjusių prie šio paminklo. Jo pasisekimas tuo labiau mums pasako, kad, sutardami visi kartu ir būdami vieningi, mes sugebėtume ir pajėgtume sukurti didesnių dalykų. Šis paminklas mus pačius temoko susiklausymo ir vienybės. Laikas imtis naujų darbų. Koplyčios Komitetas nori kuo greičiausiai baigti ir paskutinį darbą: visus aukotojus, bendradarbius, aktyvius šventės talkininkus surašyti į nenykstančią knygą ir jų vardus palikti ateities kartų atminčiai.

Šiuo visiems pranešame, kad norinčiųjų patekti koplyčios geradarių knygon aukos ir pavardės bus priimamos iki šių 1966 metų spalio (October) pabaigos. Vėliau jokios aukos nebus priimamos ir nebus galima patekti minėton knygon.

Koplyčios Komitetas labai nuoširdžiai dėkoja visiems gerbiamiems klebonams ir kitiems kunigams už nuoširdų bendradarbiavimą, visiems aukotojams, Lietuvos Ministeriui P. Juozapui Kajeckui ir Poniai, dr. Stasiui Bačkiui ir Poniai, Pagelbinio Komiteto nariams Washington, D.C., kunigui V. Budreckui, M.M., muzikams, solistams, Dainavos, Lietuvos Vyčių, Alice Stephens ir kitiems chorams bei jų vadovams ir visiems kitiems bendradarbiams, kuo nors prisidėjusiems koplyčiai ir jos dedikacijos gražiai šventei.

Vyskupas Vincentas Brizgys,

Šiluvos Šv. Marijos Koplyčios Komiteto vardu.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Ant. Liuima, S. J. MODERNIOSIOS PAŽANGOS PROBLEMŲ KLAUSIMU. Atspaudas iš L.K.M. Akademijos metraščio II tomo, 329-351 psl.

SĖJA. Tautinės demokratinės minties laikraštis. 2-3 nr. Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas. Red. Ant. Rūkas.

1966 M. METRAŠTIS. Lietuvių Studentų Sąjungos ir kitų studentų organizacijų veiklos apžvalginis leidinys. Red. M. Drunga. Galima įsigyti šiuo adresu: Š. Valiukėnas, 6417 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Kaina 2.00 dol. (LSS nariams — 1:50 dol.).

Dr. J. Puzinas. MŪSŲ JAUNIMAS laisvės sutemų laikais. Straipsnis, tilpęs 1965 m. "Dirvos" 129-132 nr. Išleido J. J. Bachunas.

V. Šliogeris. ANTANAS SMETONA. Žmogus ir valstybininkas. Atsiminimai. 1966. Leidėjas J. J. Bachunas. Spausdino Vilties spaustuvė. 181 psl. Kaina 2 dol.

H. Buddensieg, DIE DICH-TUNG "Die Jahreszeiten" von Kristijonas Donelaitis. Sonderdruck des Essays Donelaitis aus "Ruperto-Carola", XVII. Jahrgang, Band 37, Juni 1965. 12 psl.

KONKURSAS

LIETUVIŠKAI

GIEDAMOMS

MIŠIOMS

Liturginiam Bažnyčios atsinaujinimui tebevykstant, jausdami liturginės muzikos stoką lietuvių visuomenėje, Jaunimo Metų proga "Laiškai Lietuviams" skelbia konkursą sukurti jaunimui pritaikytas lietuviškai giedamas Mišias.

Sąlygos: 1) Muzika turi būti parašyta sekančioms Mišių dalims: "Viešpatie, pasigailėk", "Garbė Dievui aukštybėse", "Tikiu vieną Dievą", "Šventas, šventas", "Tėve mūsų" ir "Dievo Avinėli".

2) Turi būti naudojamas 1965 m. gruodžio 3 d. Liturginės Tarybos Romoje patvirtintas Mišių tekstas (randamas "Draugo" spausdintose knygelėse, vardu "Šventos Mišios lietuviškai"; tik išpažinime "Tikiu vieną Dievą" turi būti atitaisytos dvi klaidos: vietoj "amžių amžiais gimusi iš Tėvo" turi būti "amžių amžiais gimstanti iš Tėvo" ir vietoj "gimusi, bet nesutverta" turi būti "gimstanti, bet ne tveriamą"; "Draugo" adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629, U.S.A.). 3) Mišių nuotaika turi būti lietuviška savo dvasia ir melodijomis. 4) Harmoninės ir kompozicinės priemonės turi būti modernios. 5) Mišios turi būti vienbalsės, bendram giedojimui, patogios eilinio balso apimčiai, bet taip parašytos, kad galėtų būti giedamos ir su mišriu choru, jei toks choras yra. Tačiau tiek choro partija, tiek vargonų palyda turi būti nesudėtingos ir nesunkiai išpildomos. 6) Mišios turi būti pritaikytos jaunimui, t. y. gyvos ir džiaugsmingos.

Rankraščiai pasirašomi slapyvardžiu ir su atskirame voke užrašyta tikrąja autoriaus pavarde bei adresu pasiunčiami: "Laiškai Lietuviams", Mišių konkursui, 2345 W. 56th St., Chicago, Illinois 60636, U.S.A. Skiriamos dvi premijos: I — 200 dolerių ir II — 100 dolerių. Mecenatai: dr. L. Kriaučeliūnas (100 dol.) ir V. Kuliešius (100 dol.).

Konkurso jury komisiją sudaro: Petras Armonas, Balys Chomskis, Alice Stephens, Leonardas Šimutis Jr. ir Juozas Žilevičius. Konkurso terminas: gruodžio 15 d. (pašto antspaudo data; prieš pat terminą prašom siųsti oro paštu, ypač jei ne iš JAV).

FOTOGRAFIJŲ

KNYGA

Čikagos Loyolos Universiteto knygų leidykla išleido A. Kezio, S. J., meniškų nuotraukų didelio formato knygą **photographs / Algimantas Kezys, S. J.** Joje yra atspausdintos 67 fotografijos, kurias atrinko Čikagos Meno Instituto fotografijos skyriaus kuratorius Hugh Edwards. Knyga suskirstyta į aštuonias dalis. Kiekvienai daliai išanginį žodį parašė Bruno Markaitis, S. J. Priede yra Hugh Edwards ir knygos leidėjo John Amberg, S. J., straipsniai ir trumpi nuotraukų paaiškinimai. Knygos kaina 3.95 dol. Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laiškai Lietuviams" (Redakcija), 2345 W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

STATEMENT

OF

OWNERSHIP

"Laiškai Lietuviams" ("Letters to Lithuanians") is published monthly except July and August, when bi-monthly. Its publishers and owners are the Jesuit Fathers of Della Strada, a non-profit religious society approved by the Roman Catholic Church. The editor is Kęstutis A. Trimakas, S. J. The managing editor is Petras Kleinotas, S. J. The offices of editors, publishers, and management are located at 2345 W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636. The address of an additional mailing office is: Immaculata Press, R.F.D. 2, Putnam, Conn. 06260. The publication carries no advertising.

PRAŠYMAS

"L. L." administracija prašo skaitytojų, dar neužsimokėjusių už šių metų prenumeratą, atsilyginti artimiausiu laiku.